

OPERA

ZUID

Jaarverslag en jaarrekening 2019

INHOUDSOPGAVE

1. Verslag Raad van Toezicht 2019	3
2. Bestuursverslag 2019	4
<i>2.1. Inleiding</i>	<i>4</i>
<i>2.2. Culturele prestaties</i>	<i>7</i>
2.2.1 Grote zaalproducties	7
2.2.2 Andere (co-)producties.....	13
2.2.3. Randprogrammering en events.....	15
2.2.4 Internationale activiteiten.....	19
2.2.5 Publieksverruiming en participatie	20
2.2.6 Nieuwe makers en talentontwikkeling	21
2.2.7 Educatie	23
2.2.8 Vooruitblik 2020	26
<i>2.3 Geografische spreiding bij productie en opvoeringen.....</i>	<i>32</i>
<i>2.4 Samenwerking</i>	<i>35</i>
<i>2.5 Bedrijf en organisatie.....</i>	<i>37</i>
2.5.1 Samenstelling Bestuur en Raad van Toezicht	37
2.5.2 Governance Code Cultuur.....	39
2.5.3 Diversiteit en Inclusie	41
2.5.4 Fair Practice en werkgeverschap	42
2.5.5 Personeel en organisatie	42
<i>2.6 Financiën</i>	<i>44</i>
2.6.1 Exploitatieresultaat	44
2.6.2 Liquiditeitspositie.....	44
2.6.3 Eigen vermogen	44
2.6.4 Eigen inkomsten.....	44
2.6.5 Ondernemerschap	44
2.6.6 Risicoparagraaf	45
3. Jaarrekening 2019.....	46
<i>3.1 Balans per 31 december 2019.....</i>	<i>46</i>
<i>3.2 Categoriele exploitatierekening 2019.....</i>	<i>47</i>
<i>3.3 Kasstroomoverzicht 2019.....</i>	<i>49</i>
<i>3.4 Grondslagen voor de Jaarrekening.....</i>	<i>50</i>
<i>3.5 Toelichting balans per 31 december 2019.....</i>	<i>54</i>
<i>3.6 Toelichting exploitatierekening 2019</i>	<i>59</i>
3.6.1. Baten	59
3.6.2. Lasten	60
3.6.3. WVNT – verantwoording	61
4. Prestatieoverzicht 2019	63
5. Handtekeningenblad	64
6. Controleverklaring	65

1. Verslag Raad van Toezicht 2019

De Raad van Toezicht heeft het verslag van het bestuur over het boekjaar 2019 goedgekeurd. De jaarrekening is door Wolting & Versteegh Accountants en Belastingadviseurs gecontroleerd en van een goedkeurende verklaring voorzien. De Raad van Toezicht heeft de jaarrekening goedgekeurd en décharge verleend aan het Bestuur.

De Raad van Toezicht heeft de taak toezicht te houden op de ontwikkeling en uitvoering van het beleid van het Bestuur van Opera Zuid, stelt zich daarbij actief op en staat het Bestuur ook met raad en daad ter zijde. Bij de vervulling van zijn taak richt de Raad van Toezicht zich op het belang van Opera Zuid en haar stakeholders, waaronder haar subsidiënten, werknemers en bezoekers. Het toezicht richt zich onder andere op het doelmatig en efficiënt besteden van de door subsidie verkregen middelen en het verwerven van eigen inkomsten. De Raad van Toezicht oefent haar taak uit binnen de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur. Hierover wordt in een separaat hoofdstuk uitgebreid verslag gedaan.

De Raad van Toezicht en Bestuur inclusief het Management Team vergaderden afgelopen jaar zes keer. Daarnaast hebben meerdere informele besprekingen plaatsgevonden tussen leden van de Raad van Toezicht en leden van het Management Team. Een afvaardiging van de Raad van Toezicht heeft in 2019 tijdens twee bijeenkomsten gesproken met het voltallige personeel. Regelmatig waren leden van de Raad van Toezicht ook aanwezig bij gesprekken tussen Bestuur en vertegenwoordigers van subsidiënten. De Raad van Toezicht heeft een vergadering besteed aan een evaluatie van haar eigen functioneren en de samenwerking met het Management Team. Met de directie heeft een evaluatiegesprek plaatsgevonden.

Artistieke kwaliteit, effectieve bedrijfsvoering, verantwoord financieel beheer, kwaliteit van medewerkers, fondsenwerving en marketing waren regelmatig onderwerp van gesprek tussen Raad van Toezicht en het Management Team. Gezien de beperkte middelen waarover Opera Zuid beschikt, bleek dit vaak een complexe “balanceeract”. Het resultaat mocht er echter wezen. Bezoekers van Opera Zuid waardeerden de programmameus en de artistieke kwaliteit van de producties.

Inmiddels heeft de coronacrisis de culturele wereld nagenoeg stilgelegd. Ook voor Opera Zuid heeft dit ingrijpende gevolgen. In eerste instantie door het annuleren van de voorjaarsproductie A Midsummer Night's Dream. De mogelijkheden om de najaarsproductie te realiseren zijn vooralsnog onzeker en zullen vooral worden bepaald door de maatregelen waaraan de theaters zich zullen moeten houden. Omdat de subsidie-inkomsten voor 2020 zijn veiliggesteld en niet afhankelijk zijn van de prestatieverplichtingen onderschrijft de Raad van Toezicht de mening van de directie dat de continuïteit van Opera Zuid niet in gevaar is.

Door het afscheid van een lid van de Raad van Toezicht ontstond een vacature voor een penningmeester. Inmiddels is deze ingevuld door de komst van mevrouw G. Stratermans.

Het afgelopen jaar is succesvol geweest voor Opera Zuid dankzij de geweldige inzet van Bestuur en alle medewerkers. De Raad van Toezicht dankt hen hartelijk voor hun bijdrage.

G.H. Hoefsloot, Voorzitter van Raad van Toezicht

2. Bestuursverslag 2019

“De Verbeelding geeft vorm aan onze werkelijkheid”
Richard Wagner

2.1. Inleiding

Opera Zuid kijkt met trots en voldoening terug op het bijzonder intense jaar 2019. In dit verslag blikken we terug, reflecteren we en evalueren we onze resultaten, en waar nodig passen we onze koers aan.

Zoals in voorgaande jaren hebben wij met veel liefde, grote toewijding en een flinke dosis inventiviteit gewerkt aan twee grote zaalproducties: Jacques Offenbachs nooit eerder in Nederland uitgevoerde sleutelwerk *Fantasio* en onze spraakmakende nieuwe lezing van Mozarts klassieker *Die Zauberflöte*. Met deze producties reisden we het land door (met uitstapjes naar onze buurlanden) en werden door publiek, pers en partners zeer lovend ontvangen. Met kleine budgetten bracht Opera Zuid grootse opera-ervaringen. Voor beide producties merkten we een significante toename van de internationale persbelangstelling. Tevens merkten we een significante toename van nieuwe bezoekers. Met name *Fantasio* wist, onder meer door de fantasievolle samenwerkingen met het interdisciplinaire modeplatform FASHIONCLASH en Guy&Roni's Poetic Disasters Club, opvallend veel jonge bezoekers naar de opera te lokken.

Beide producties gingen de grenzen over: met *Fantasio* waren we te gast op de prestigieuze Bühne van de Philharmonie Köln en zowel *Fantasio* als *Zauberflöte* waren in Vlaanderen te zien in De Warande in Turnhout, waarmee we onze nieuwe samenwerking met de op goede doelen gerichte zakenvereniging Club 51 voor de toekomst consolideerden. Na *Zauberflöte* wordt ook onze samenwerking met de Nouvel Opéra de Fribourg in Zwitserland verder uitgebouwd. *Die Zauberflöte* trok de aandacht van het Theatre Principal op Palma de Mallorca, waar de productie komend voorjaar uitgevoerd zal worden – het startpunt van een nieuwe internationale samenwerkingsrelatie, die de komende jaren zal verdergezet worden (o.a. met de coproductie van Gounods *Roméo & Juliette* in 2021). Opera Zuid staat, lokaal, regionaal, landelijk én internationaal weer helemaal op de kaart.

We zetten daarmee onze door ons publiek fel gewaardeerde lijn van avontuurlijke keuzes, innovatie, fantasie en verwondering, gekoppeld aan traditie door. We omarmden ons primaire speelgebied, het zuiden van Nederland, en speelden daarnaast onze landelijke rol als BIS-operagezelschap, en onderhielden, door samenwerking, coproductie en uitstraling, cultuurpoorten naar de rest van Europa.

De grote rijkdom die Opera Zuid ervaart zit onder meer in het feit dat we zowel lokaal stevig maatschappelijk geworteld zijn als vanuit onze unieke geografische situering in het uiterste zuiden van Nederland een regionale, landelijke en internationale rol van betekenis kunnen spelen.

Naast onze twee grote zaalproducties realiseerden we een aantal kleinere projecten en samenwerkings-producties, concertino's en events. Deze werking hebben we in 2019 heel bewust gefocust in functie van onze budgettaire mogelijkheden en onze capaciteitsvraag, met het oog op de financiële horizon van het einde van deze kunstenplan periode in 2020. Met name onze liquiditeitspositie blijft op het terrein van bedrijfsvoering een voortdurend punt van aandacht.

We zijn vooral trots op het verder uitbouwen en vormgeven van onze sociaal-culturele werking, met de Buurt Opera Malpertuis, het huisvesten van de lokale Voedselbank, de nieuwe samenwerking met de Kunstketel en de versterkte samenwerking met KOKOZ als uitschieters. Onze vestiging in de Maastrichtse wijk Malpertuis werd een heuse ontmoetingsplek voor de hele buurt en de omgeving. Toegankelijkheid voor eenieder, maatschappelijke relevantie, voortdurende aandacht voor nieuw publiek – met focus op mensen die wellicht nooit eerder met onze kunstvorm in aanraking kwamen – en waarachtige participatie zijn voor ons absolute prioriteiten en we zijn trots en gelukkig om de prachtige momenten die dit streven in 2019 opgeleverd hebben.

Op het vlak van bedrijfsvoering, administratieve organisatie en financiële positie werd het in 2017 ingezette traject van reorganisatie, herinrichting van bedrijfsprocessen in functie van productieprocessen, budgetdiscipline, efficiëntie-winst en sanering actief verdergezet. Bij het afsluiten van 2019 hebben deze zeer intense inspanningen hun eerste vruchten opgeleverd: we sluiten het jaar af met een positief resultaat van ca € 6.000; de stijgende lijn in onze resultaten van de afgelopen drie jaren sterkt ons in onze aanpak en beleidslijnen.

Toch hebben we het, bij alle positieve reacties en positieve resultaten, best moeilijk gehad. Voortdurend liepen we tegen de grenzen aan tussen onze artistieke en maatschappelijke ambities en taken enerzijds, en de te krappe financiële realiteit anderzijds. Financiële ademnood liet zich voortdurend voelen. Met name onze onderbezetting op personeelsvlak en de grote werkdruk op onze medewerkers en artiesten blijft een voortdurend punt van zorg. Door ernstige budgettaire krapte waren wij bijvoorbeeld niet in staat onze opdrachten op het vlak van educatie in te vullen, zoals wij dit zelf zouden willen en noodzakelijk achten. We waren andermaal genooddaakt deze taken onderling te verdelen onder onze medewerkers, waardoor de werkdruk voortdurend te hoog bleef, en we op dit terrein niet de prestaties konden leveren die we wilden. Onze structurele onder-financiering is een ernstig probleem.

Wij waren dan ook bijzonder blij en erkentelijk om de dit jaar door de Raad voor Cultuur gepubliceerde erkenning van deze problematiek: de Raad signaleerde in het sectoradvies Muziektheater dat een reizend operagezelschap als Opera Zuid dringend meer vlees op de botten behoeft om de gewenste taken op het vlak van educatie,

talentontwikkeling, publieksopbouw en samenwerking te kunnen oppakken en uitbouwen.¹ De Raad omschrijft ons als ‘kansrijk maar noodlijdend’ en legt de vinger op de juiste zere plekken: onze zichtbaarheid (slechts twee grote producties per jaar) en onze voortdurende zorg om onder toenemende druk onze gezondheid op langere termijn te bewaken. Waarbij met name Fair Practice een punt van zorg is. Het formeren van een aangepaste personeelsformatie vanaf 2021 is van levensbelang om de kwaliteit en de houdbaarheid van Opera Zuid te kunnen garanderen. Wij zijn blij dat minister Van Engelshoven in de uitgangspuntenbrief voor het komende beleid ruimte voorziet voor broodnodige reparatie voor Opera Zuid, en kijken met spanning uit naar de honorering van onze nieuwe subsidieaanvraag voor de komende beleidsperiode 2021-2024. Onze toekomstplannen bouwen voort op het geleverde werk en resultaten en op de actuele ontwikkelingen in onze sector.

Opera Zuid is een klein bedrijf met een grote passie voor kwaliteit en vakmanschap. Zonder de buitengewone inzet, passie, betrokkenheid en bereidheid tot fantasievol ‘out-of-the-box-denken’ (soms zelfs zonder ‘box’) van al onze medewerkers, zouden onze successen en mooie resultaten van het afgelopen jaar niet mogelijk zijn geweest. Opera Zuid is bijzonder trots op het unieke teamwerk, dat onze werking mogelijk maakt. Een bijzonder groot woord van dank aan allen die aan onze prestaties van 2019 hebben meegewerkt. Ook zonder een betrokken, actieve en steeds tot sparringpartnership en constructieve tegenspraak bereid staande Raad van Toezicht was onze huidige werking niet te realiseren. Onze waardering is groot.

Tenslotte willen we ook onze grote erkentelijkheid en dankbaarheid uitspreken voor de provinciale, landelijke en gemeentelijke ondersteuning. Samen met onze overheden staan we klaar voor de toekomst en werken we aan een unieke kunstuiting die mensen met elkaar verbindt in beleving, uitwisseling en ervaring.

**Wij zien de toekomst vol hoop en daadkracht tegemoet.
Later is bij Opera Zuid al lang begonnen.**

Noot: Terwijl de laatste hand werd gelegd aan dit bestuursverslag 2019, brak de corona-crisis in volle heftigheid uit. Vrijwel meteen werd duidelijk dat de lock-down ten gevolge van de door de Rijksoverheid uitgevaardigde maatregelen ter bestrijding van de Covid-19 pandemie een ongeziene impact zou hebben op het hele maatschappelijke, economische en culturele leven en ook de planning, werking en activiteiten van Opera Zuid zwaar zou beïnvloeden. In de vooruitblik op 2020 (hoofdstuk 2.2.8 van dit verslag) wordt aandacht besteed aan de gevolgen van de corona-crisis voor Opera Zuid en de geplande activiteiten in 2020.

¹ Later is al lang begonnen, Advies Muziektheater 2019, p.29

2.2. Culturele prestaties

Opera Zuid brengt opera dichtbij: opera die je voelt, raakt, verwondert en vervoert, vanuit de onuitputtelijke verbeeldingskracht van de mens. Traditie en innovatie gaan hand in hand, grote meesterwerken uit het verleden treffen de kern van ons hier en nu. Ontdekking en her-ontdekking staan daarbij centraal. Wij geloven dat de totaalervaring die opera biedt relevanter is dan ooit en je leven kan veranderen. Vanuit deze overtuiging reizen wij met onze operaproducties die wij met een zo groot en divers mogelijk publiek willen delen.

In 2019 vertaalde Opera Zuid haar missie in twee grote operaproducties en een aantal daaraan gerelateerde randactiviteiten, waarbij verrassende titelkeuze en verrassende interpretatie centraal stonden. Het kalenderjaar 2019 vormt de doorsnede van seizoen 2018-2019, waarin met Bernsteins *A Quiet Place* en Offenbachs *Fantasio* de focus lag op herontdekking van zelden uitgevoerde meesterwerken, en seizoen 2019-2020, waarin aan de hand van *Die Zauberflöte* (Wolfgang Mozart), *A Midsummer Night's Dream* (Benjamin Britten) en *Een Lied voor de Maan* (Mathilde Wantenaar) de betekenis van 'magie' in onze wereld van vandaag wordt geëxploreerd en bevraagd. Met *Fantasio* en *Die Zauberflöte* brachten we met bescheiden middelen producties van internationale allure die op veel positieve publieksbijval en lovende reacties in de kritische pers konden rekenen. Met deze producties toerden we van stad tot stad, daarmee onze basisopdracht realiserend: opera van topkwaliteit brengen, voor iedereen toegankelijk, dicht bij huis. Naast deze twee grote producties van 'klassieke' opera's werd ook ons samenwerkingsproject met Holland Opera, *Het Meermeisje* van Oene van Geel (i.s.m. het Ragazze kwartet) dit jaar hernomen. Met dit project voor kinderen en families zette Opera Zuid in seizoen 2017-2018 een eerste stap in de ambitie om in de toekomst drie producties per jaar te realiseren.

2.2.1 Grote zaalproducties

FANTASIO – Jacques Offenbach

Komische opera in drie bedrijven en vier taferelen van Jacques Offenbach naar het gelijknamige toneelstuk van Alfred de Musset.

In samenwerking met Guy&Roni's Poetic Disasters Club en FASHIONCLASH.

Fantasio werd uitgevoerd in het Frans met Nederlandse boventitels.

Muzikale Leiding: Enrico Delamboye/ Regie: Benjamin Prins/ Scenografie en kostuums: Lola Kirchner/ met kostuums ontworpen door: FASHIONCLASH-designers: Ferry Schiffelers, Teuns Seuren, Dusty Thomas & Maarten van Mulken/ choreografie: Dunja Jovic/ lichtontwerp: Andre Pronk/ Koorleiding en assistent-dirigent: Klaas-Jan de Groot*/ orkest: philharmonie zuidnederland/ koor: Theaterkoor Opera Zuid i.s.m. Kooracademie Maastricht

CAST: *Fantasio*: Romie Estèves/ *La Princesse Elsbeth*: Anna Emelianova / *Le Roi de Bavière*: Huub Claessens / *Le Prince de Mantoue*: Roger Smeets / *Marinoni*: Thomas Morris / *Sparck*: Ivan Thirion / *Facio*: Jeroen de Vaal / *Flamel*: Francis van Broekhuizen / *Hartmann*: Rick Zwart / *Max*: Jacques de Faber / *Acteur*: Peter Vandemeulenbroecke. (*Klaas-Jan de Groot dirigeerde de voorstellingen van *Fantasio* in Tilburg, Den Haag en Valkenburg).

In het voorjaar van 2019 bracht Opera Zuid met *Fantasio*, een nooit eerder in Nederland uitgevoerde opera van Jacques Offenbach een unieke productie op de planken. Deze productie, die aansluit bij het internationale Offenbach-jaar 2019, bracht een uitzonderlijke en multidisciplinaire samenwerking tot stand met partners als Guy&Roni's Poetic Disasters Club en jonge ontwerpers van het designersplatform FASHIONCLASH. Met dit team, onder leiding van de jonge Franse regisseur Benjamin Prins en de Nederlandse dirigent Enrico Delamboye, bracht Opera Zuid *Fantasio* als een tegelijkertijd poëtische en delirische 'Lof der Dwaasheid'. Of zoals de Volkskrant het omschreef: "als een van de tijd losgezongen kijkfeest".

Fantasio is een sleutelwerk in het oeuvre van Jacques Offenbach en draagt verwijzingen naar grote klassiekers. Net als Hamlet in Shakespeares gelijknamig tragedie rouwt om de dood van zijn geliefde hofnar, staat ook in *Fantasio* de dood van een nar centraal. Tegen die achtergrond start het verhaal van een jonge student die zich vervreemd voelt van de maatschappij en ervan droomt zijn leven een andere wending te geven. De dood van de hofnar creëert een opportuniteit die Fantasio met beide handen grijpt. Hij besluit de plaats van de nar in te nemen, in de hoop zo het hart te kunnen winnen van prinses Elsbeth. Deze romantische komedie speelt, op typisch Offenbachiaanse wijze, tegen een achtergrond van intelligente politieke en sociale satire. Hilarische en ontroerende scènes wisselden elkaar af in een heerlijke en vaak surreële voorstelling, die de magie van het Theater en de komische tragiek van de clown centraal stelde.

Niet de dood van de nar, maar de dood van een dorre rationaliteit die zorgt voor vervreemding en voor een absurde politieke logica, is volgens regisseur Prins en zijn team het onderwerp van deze opera. Prins encenseerde *Fantasio* als een “fantastische en gigantische droom-machine”, een ode aan de bevrijdende macht van de fantasie. Grote en spitse spiegelscherven verbeeldde in Lola Kirchner’s scenografie zowel de bergtoppen van het fictieve Beieren, waar het verhaal zich afspeelt, als ook een gigantische gefragmenteerde kroon en daarmee de dwaze illusie van de koninklijke macht, het spiegelpaleis waar de ware narren hun rollenspel spelen. De verbeeldingskracht werd zo tevens het centrale idee in het uiterst eenvoudige en inventieve decor, dat als een caleidoscoop van scène tot scène en van tijdperk tot tijdperk tolde, met als apotheose een soort carnaval, een festival van de dwazen, gehoreografeerd door Dunja Jovic en ontworpen door de jonge designers van FASHIONCLASH, die in hun kostuums hedendaagse verschijningsvormen exploreerden van de figuur van de Nar.

Opera Zuid is bijzonder trots met deze productie te hebben bijgedragen aan de herontdekking van het komische, theatrale én muzikale genie van Jacques Offenbach.

Een greep uit de Persreacties:

***NRC ★★★★★** “Opera Zuids ‘Fantasio’ is een droom van een opera”*

***De Limburger ★★★★★** “Fantasio streelt oor én oog”*

***de Volkskrant ★★★★★** “Benjamin Prins encenseert Fantasio als een van de tijd losgezongen kijkfeest”*

***de Volkskrant** - Publieksreacties - “Het is voor mij de eerste keer dat ik naar een opera ga en ik had me niet voorgesteld dat het zo gemakkelijk kon zijn.”*

***Theaterkrant** “...we hebben dankzij Opera Zuid een fraaie en zeer aanstekelijke vergeten opera van Jacques Offenbach gezien.”*

***Classiquenews** “Production idéale entre émotion et humour”*

***Place de l’Opera** “Emelyanova en Estèves sieren Fantasio”*

***Forum Opera** “Musicalement, la réussite est tout aussi éclatante.”*

***Opera Online** “Benjamin Prins met en scène un brillant Fantasio d’Offenbach chez Opera Zuid”*

***Onlinemerker.com** “...grandios und begeistert mit Leidenschaft und Wohlklang. Es bleiben, wie beim Chor der Opera Zuid (vorbereitet von Jori Klomp) keine Wünsche offen.*

***Artstalk Magazine** “a really first class show”*

***Brabant Cultureel** “Opera Zuid brengt opéra bouffe in een vergrotende trap.”*

***PZC:** “Opera Zuid brengt liefdesverhaal vol scherpe satire in Middelburg”*

***Place de l’Opera:** “Opera Zuid en Dunja Jovic zetten Offenbach in beweging”*

***Dagblad van het Noorden:** danseres en choreografe Dunja Jovic wint de Prijs van de Nederlandse Dansdagen Maastricht - de jury noemt Jovic “een talent dat erbovenuit steekt”.*

DIE ZAUBERFLÖTE – Wolfgang Amadeus Mozart

Grote romantische opera in twee bedrijven van W.A. Mozart naar een libretto van Emmanuel Schikaneder
Nieuwe bewerking van de gesproken dialogen van Wout van Tongeren en Jorinde Keesmaat

In samenwerking met Nouvel Opéra de Fribourg

Die Zauberflöte werd uitgevoerd in het Duits met Nederlandse boventitels.

Muzikale Leiding: Benjamin Bayl / Regie: Jorinde Keesmaat / Scenografie: Ascon de Nijs
Kostuums: Leo van den Boorn / Lichtontwerp: Paul van Laak / Dramaturgie: Wout van
Tongeren / orkest: philharmonie zuidnederland / koor: theaterkoor Opera Zuid i.s.m.
Kooracademie Maastricht

CAST: Pamina: Lilian Farahani / Tamino: Peter Gijsbertsen / Papageno: Michael Wilmering / Papagena:
Ginnette Puylaert / Königin der Nacht: Lisa Mostin & Morgane Heyse / 1e Dame: Fenna Ograjensek /
2e Dame: Florieke Beelen / 3e Dame: Lien Haegeman / Monostatos: Jaques de Faber / Spreker: Huub
Claessens / 1e Priester & 1e Geharnischter: Krisztián Egyed / 2e Priester & 2e Geharnischter: Frederik
Bergman / 1e Knabe: Bibi Ortjens / 2e Knabe: Gerben van der Werf / 3e Knabe: Tobias Segura Peralta.

Met Mozart's *Die Zauberflöte*, in een verrassende en actuele lezing van Jorinde Keesmaat, die het vrouwelijke perspectief van de Verlichting centraal stelde in haar interpretatie, werd een bijzondere en eigentijdse versie voorgetoverd van De Toverfluit, een werk dat gaat over het ontdekken van de bevrijdende en verbindende macht van de muziek in jezelf. Samen met dirigent Benjamin Bayl, scenograaf Ascon de Nijs en lichtkunstenaar Paul van Laak onderzocht Jorinde Keesmaat of het betoverde sprookjeswoud van *Die Zauberflöte* misschien een metafoor is voor een gigantisch muziekinstrument dat onze verwarrende wereld verbeeldt. Benjamin Bayl creëerde nieuwe sound-scapes onder de gesproken dialogen om Jorinde's lezing te ondersteunen. Leo van den Boorn, hoofd van ons kostuumatelier, ontwierp de kostuums voor deze nieuwe versie. Mozart's speelse, spannende, maar vaak ook ongrijpbaar diepe muziek werd bij Opera Zuid vertolkt door een bijna integraal Nederlandse cast, met daarin veel ruimte voor jong talent. Samen toonden al deze artiesten dat Mozart's meesterwerk nog altijd brandend actueel is.

Het sprookjesverhaal van de opera zoomt in op de avonturen van de schrandere prins Tamino en de even vrolijke als kwetsbare vogelvanger Papageno, die samen op weg gaan om prinses Pamina uit de klauwen van de priester Sarastro te redden. Een akelige weg, zo blijkt: een weg vol obstakels, waarbij waarheid en 'fake news' amper te onderscheiden zijn. Een tijdloos mystiek verhaal over jonge mensen die leren hun eigen weg te gaan, een belangrijk en actueel stuk over de hachelijke weg naar authentieke vrijheid en waarachtige zelfstandigheid.

Hoe bevrijd je jezelf uit een opgedrongen rolpatroon? En wat is de positie van de vrouw in het bevrijdingsideaal van de Verlichting? Wat gebeurt er als een jonge vrouw die idealen van persoonlijke vrijheid en autonomie ook voor zichzelf opeist, en niet alleen maar de 'te redden prinses' wil zijn? Opera Zuid ensceeneerde met deze vragen *Die Zauberflöte* als eigentijds theater, zonder romantische opsmuk.

Onze versie van *Die Zauberflöte* zorgde voor heel wat publieksdebat en nabespreking met opvallend gemengde reacties. Opvallend veel positieve respons kwam van mensen (in elke leeftijdscategorie) die met deze *Zauberflöte* hun eerste opera beleefden. Hun reacties waren unaniem lovend en waardierend. Ook veel kenners waardeerden een heel nieuwe lezing van een tijdloos meesterwerk. Tegelijkertijd was er kritiek op inbreuken op de traditie, zoals met name het invoegen van een proloog (met tekst van Simone de Beauvoir uit haar *Cahiers de jeunesse*, over het verdwalen van een jonge vrouw in een 'existentieel verlichte' mannenmaatschappij) tijdens de ouverture en het begin van het tweede bedrijf, en het wijzigen van de oorspronkelijke volgorde van de muzieksnummers in functie van de lezing van het werk vanuit vrouwelijk perspectief. We waren blij met de zo vele én zo diverse reacties die we ontvingen. Opnieuw werd aangetoond dat opera een levende kunst is – en een componist als Wolfgang Amadeus Mozart nog steeds onze tijdgenoot is.

Een greep uit de Persreacties:

NRC ‘Het begint spannend wanneer dit trio, tijdens de ouverture, naar het voortoneel wordt geschoven, ieder opgesloten in een glazen vitrine.’

Trouw “Hoera voor de boodschap, maar theatraal is deze Zauberflöte best taai”

de Volkskrant ‘Het werd tijd voor een frisse feministische wind. Opera Zuid heeft regisseur Jorinde Keesmaat de ruimte gegeven om Mozarts laatsteling in een nieuw licht te stellen.’

de Theaterkrant ‘Schitterend is het openingsbeeld waarin de belangrijkste personages in glazen kubussen naar voren worden gereden, alsof ze opgesloten zijn in hun levens – en dus in hun stereotype rollen.’

Arts Talk Magazine ‘Opera Zuid’s production of Die Zauberflöte is anything but conventional with some breath-takingly original ideas and interpretations complemented by exciting costumes, décor and lighting. And some fine, virtuoso singing too.’

Place de l’Opera ‘..de voorstelling zit vol originele scènes, zowel magisch als hilarisch van aard. Het oogt qua kostumering en decorzetting heerlijk theatraal en kent een flink aantal uitstekende vocale bijdragen van een bijna geheel Nederlandse zangersbezetting.’

Basla con fuoco ‘Die Zauberflöte door Opera Zuid, de moeite waard voor degenen die een moderne kijk op het origineel waarderen. Voor hen die daar niet heel gek op zijn: Mozart’s muziek blijft ongeëvenaard!’

het Eindhovens Dagblad ‘Amusante eigenzinnigheid in feministische Zauberflöte...Strak, verrassend, kleurrijk, beetje raar, grappig’

2.2.2 Andere (co-)producties

HET MEERMEISJE – Oene van Geel

Jeugdopera i.s.m. Holland Opera (herneming)

Muziek: Oene van Geel / Tekst: Herman van de Wijdeven / Concept en regie: Joke Hoofboom / Choreografie: Jenia Kasatkin / Decor: Douwe Hibma / Licht: Maarten Warmerdam / CAST: Jade Stenhuijs, Kelly Poukens, Florian Hilgerkamp, Veerle Sanders, Jorne van Bergeijk, Niek Iedelenburg.

Jeugdopera Het Meermeisje is een productie van Holland Opera in samenwerking met Opera Zuid en het Ragazze Quartet. Het is een vrije bewerking van het sprookje De Kleine Zeemeermin van Hans Christiaan Andersen, over een jonge zeemeermin die haar waterwereld én haar stem opgeeft uit liefde voor een jongen van het land en de drang om te dansen. Binnen dit unieke samenwerkingsproject kreeg een aantal jonge artiesten, die in het Opera Zuid talentontwikkelings-traject zaten, een professionele kans. Dit waren de meermeisjes, de jonge talenten Kelly Poukens, Florian Hilgenkamp en Veerle Sanders. Na het succes van het Meermeisje in 2017 en 2018, vonden er in het jaar 2019 22 voorstellingen plaats waaronder twaalf schoolvoorstellingen voor het primair onderwijs verspreid door het hele land.

BRUNDIBAR – Hans Krása

Jeugdopera – samenwerking met KOKOZ

Voor het landelijke themajaar 'Herdenken en Vieren' - 75 jaar Bevrijding sloegen diverse Limburgse muziekbonden de handen in elkaar om middels muziek aandacht te geven aan vrede en vrijheid. Met de voorstelling 'Vrijheid maak je samen' werd vrijheid gevierd in al haar belangrijke facetten, werd het verleden herdacht en werden verbindingen naar het heden en de toekomst gelegd. De muzikale voorstelling bestond uit de bijzondere jeugdopera *Brundibár*, uitgevoerd door het kinderkoor KOKOZ, en een uitvoering van lokale muziekverenigingen die onder andere de compositie '75 jaar Vreej' (muziek: Christiaan Janssen, tekst: Frans Pollux) ten gehore bracht.

De jongerenopera *Brundibár* werd geschreven door de Tsjechische componist Hans Krása en werd tijdens de Tweede Wereldoorlog opgevoerd door Joodse kinderen in concentratiekamp Theresienstadt. In deze voorstelling werd *Brundibár* beklijvend uitgevoerd door de Limburgse Koorschool, onder leiding van Marleen Everink en in regie van Dönci Bánki. Kinderen en jongeren van 9 tot 19 jaar speelden de opera. Het Limburgs Jeugd Symfonie Orkest Amikejo, onder leiding van Samuel Agustín Aguirre Guerra, zorgde voor de muzikale omlijsting.

Het kinderkoor KOKOZ is een samenwerking van Opera Zuid, Kumulus en de Limburgse Koorschool.

De Limburger: In het kader van 75 jaar bevrijding Limburg wordt de opera dit jaar in meerdere theaters in de provincie opnieuw opgevoerd. Het is onderdeel van het bevrijdingsproject van de gezamenlijke muziekbonden van Limburg, dat in september in Maastricht begint.

THE TELEPHONE/ ZANETTO – Giancarlo Menotti / Pietro Mascagni

Studentenproject Conservatorium Maastricht en European Opera Academy

in het kader van het Music Theatre Festival M4, in samenwerking met de Muziekgieterij Maastricht

Opera Zuid werkt nauw samen met de zangopleidingen en de operaklas van het Conservatorium Maastricht (Hogeschool Zuyd) en de European Opera Academy en zorgt zo voor een keten van opleiding tot beroepspraktijk. Zo creëren wij in het kader van onze talentontwikkelingstrajecten samen met het Conservatorium begeleide stageplaatsen

voor gevorderde bachelor-studenten en masters in onze producties. Jaarlijks werken wij ook samen met het Conservatorium aan de realisatie van studentenproducties, door het bieden van onderdak, facilitaire en productionele steun, en het ter beschikking stellen van onze productiemiddelen zoals kostuums, rekwisieten, pruiken en decorstukken. In 2019 werd, in samenwerking met poppodium Muziekgieterij Maastricht, het Music Theatre Festival M4 georganiseerd, waarin kleine opera's werden gepresenteerd als een zoektocht naar de verbinding tussen traditie en innovatie. De opera-studenten creëerden een tweeluik van twee twintigste-eeuwse korte opera's: *The Telephone* van Giancarlo Menotti en de symbolistische eenakter *Zanetto* van Pietro Mascagni. Het studentenorkest van het Maastrichtse Conservatorium stond onder leiding van de jonge dirigent Joongbae Jee. Het project werd geregisseerd door Matthias Kaiser.

2.2.3. Randprogrammering en events

'Opera onder de sterren'

Zoals ieder jaar bracht Opera Zuid haar voorjaarsproductie ook in 2019 een aantal keer in bewerkingen voor de openlucht ten uitvoer. Naast Opera op de Parade speelden we Fantasio ook in de openluchttheaters van Valkenburg en Soest. Hiermee zoeken wij naar een uniek belevingskader om een zo breed mogelijk publiek met opera in aanraking te brengen. De ongedwongen en feestelijke beleving van opera onder de open hemel zorgt telkens voor een unieke en onvergetelijke ervaring. De jaarlijkse traditie van Opera op de Parade wordt inmiddels het 'Verona van het Noorden' genoemd – met dit belangrijke verschil dat wij, samen met onze partners philharmonie zuidnederland, Theater aan de Parade en de Gemeente Den Bosch, deze bijzondere beleving gratis toegankelijk organiseren voor iedereen.

Opera op de Parade & Opera Driedaagse

Ook in 2019 stroomde Den Bosch weer vol met duizenden bezoekers die de smaak van opera en klassieke muziek komen proeven tijdens het openluchtevenement Opera op de Parade. Vanwege het succes werd het evenement dit jaar voor het eerst uitgebreid tot een driedaags festival, met naast de openlucht-uitvoering van de opera *Fantasio* ook een kids-concert, een opera Sing-Along en een randprogrammering van pop-up concertjes en mini-voorstellingen. Het festival vond plaats van 25 tot en met 27 juni 2019. De partners Opera Zuid, philharmonie zuidnederland, gemeente Den Bosch en het Internationaal

Vocalisten Concours, samen met Teepe Producties en NTVF Producties, werken samen aan de verdere uitbouw van dit nieuwe opera-festival. Niet alleen vanwege de populariteit is besloten om het festival uit te breiden, maar ook omdat Bosschenaren ‘zo trots zijn op het festival’. Volgens een onderzoek van de gemeente staat het festival in de top 5 van evenementen waar de Bosschenaren het meest trots op zijn. De formule van hoogkwalitatieve en laagdrempelige totaalbeleving om participatie te bevorderen en een groot en divers publiek in aanraking te brengen – velen voor het eerst – met de rijkdom van de ervaring die opera biedt.

Opera Zuid ontwikkelde voor de pilot-editie van de Opera Driedaagse een randprogrammering met daarin o.a. de mini-voorstelling *‘Ik haat Opera!’* (i.s.m. Opera Compact): een voorstelling voor iedereen die zegt niet van opera te houden, maar stiekem toch onder de douche luid opera zingt. Met het stoffige beeld van opera als verouderde kunstvorm werd verder ook korte metten gemaakt tijdens een reeks onverwachte pop-up concertini op diverse locaties in de stad. Hiervoor bedacht Opera Zuid een mobiele concertzaal: een piano en rekvisietenkist werden op een bakfiets gemonteerd (vormgeving door jong talent Lobke Houkes) en bracht interactieve opera recitals op de meest onverwachte plekken. Enkel de extreme hitte speelde parten tijdens de editie van 2019. Concertini in de buurt van de ijsjesventer bleken het meest succesvol.

Concerten, locatieoptredens, toonmomenten, werktheaters

Opera Zuid verzorgde in 2019 opnieuw een randprogrammering rondom de grote operaproducties, waarmee we het aanbod van onze hoofdprogrammering willen verruimen en verdiepen. Enerzijds zijn er events waarmee we inzoomen op inhoudelijke aspecten van de opera’s en de praktijk van het opera-maken (zoals inleidingen, toonmomenten, werktheaters) en anderzijds activiteiten die gericht zijn op publiekswerking en publieksverruiming. Een greep uit onze activiteiten in 2019:

Dîner des Talents

Wegens het grote succes van deze concertformule, organiseerden Opera Zuid en Château St. Gerlach voor het 8e jaar op rij het culinaire talentenconcert ‘Dîner des jeunes Talents’, een muzikaal-gastronomische totaalbeleving waarbij aanstormende opera-talenten worden samengebracht met jonge keukentalenten en sommeliërs. Muziek en Maaltijd hebben meer met elkaar gemeen dan de allitererende ‘m’ – ze transcenderen een fysiek gegeven tot viering. In de muziekbeleving komen mensen samen, zoals we aan tafel samenkomen, om ervaringen te delen. Het programma van de editie 2019 stond, net zoals het Opera Zuid-seizoen 2019-2020, in het teken van ‘magie en maanlicht’.

Ommetje Opera Weert - Limburg festival

Tijdens Ommetje Opera van het Limburg Festival 2019 vormde de gemeente Weert het decor. Opera als universele kunstvorm, uit de schouwburg op de straat. Daarbij was het uitgangspunt van onze jonge artiesten niet enkel hun publiek ontroering en ontspanning te bieden, maar hen op sleeptouw te nemen in de rollercoaster van ervaringen die opera is, en hen ook aan het dansen en het spelen te krijgen.

Voor de editie 2019 van het Ommetje Opera werd het ludieke project Touwtjes in handen van Jannelieke Schmidt en Jorne van Bergeijk omgewerkt tot een reeks mobiele

straatvoorstellingen. Jannelieke, Jorne en pianist Charlie Bo gaven de touwtjes uit handen en lieten zich door het publiek 'bedienen'. Ze brachten de bekende duetten maar dan anders, de gebaande paden maar dan achteruit, het recht-door-zee-repertoire maar dan krom. Binnen dit concert werden bezoekers uitgenodigd om een eigen draai aan de stukken te geven. Jorne, Jannelieke en Charlie Bo ontdekten elke voorstelling weer, samen met het publiek, waar de grenzen liggen - om daar ruimschoots voorbij te schieten. Hierbij werden ze begeleid door de piano-bakfiets van Lobke Houkes.

Zemlinsky concert - Orlando Festival

Tijdens de zomer van 2019 werkte Opera Zuid mee aan het jaarlijkse Internationaal Kamermuziek Festival Orlando, dat van 8 tot 18 augustus plaatsvond op verschillende locaties in Zuid-Limburg. 30 musici afkomstig uit elf landen kwamen samen in meer dan 40 concerten. Opera Zuid stelde voor het Festival een kamerkoor samen uit het Theaterkoor Opera Zuid. Twintig zangers – een gebalanceerde mix van jong talent en ervaren professionals – werkten aan een uitgepuurde vertolking van Psalm 23 van Alexander Zemlinsky. Onder leiding van artistiek leider van Orlando Henk Guittard zongen zij de slotconcerten met Gruppo Montebello. Uitvoeringen vonden plaats in de Maastrichtse Sint-Jan en in het Theater van Kerkrade. Het concert van 16 augustus werd uitgezonden op NPO-radio 4 en kan nog steeds online beluisterd worden via: (<https://www.nporadio4.nl/zomeravondconcert/uitzendingen/675938:2019-08-21-zomeravondconcert>)

Bruis Maastricht x Het Parcours

In 2019 hebben de culturele instellingen van Maastricht de handen ineengeslagen en om een nieuwe vorm en een nieuwe dynamiek te geven aan de feestelijke opening van het culturele seizoen. De krachten werden gebundeld om nieuwe verbindingen aan te gaan en uiting te geven aan de onderlinge samenwerking binnen de Maastrichtse cultuursector. Daarbij werden voor het eerst Het Parcours (de openingsdag van de Maastrichtse culturele leven) en het popfestival Bruis met elkaar samengebracht in één groots feestweekend. Tijdens de opendeurendag van Het Parcours dook Opera Zuid overal op in de stad met de bakfiets-piano. Instant-operascènes kwamen tot stand op pleintjes en trappen, hele terrassen werden aan het zingen gebracht. Tijdens Bruis op zondag 1 september diende het nieuwe evenemententerrein in het Frontenpark als festivallocatie van de samenwerkende partijen. Opera Zuid bracht een nieuwe versie van het project *Touwtjes uit handen* in een spiegeltent – met als onvergetelijk hoogtepunt het moment waarop de zangers het publiek samenbrachten tot een groots pop-up koor om samen op te tornen tegen de decibels van het naburige popconcert.

FASHIONCLASH Festival

Na de bijzondere en bijzonder geslaagde samenwerking aan de productie *Fantasio*, werkten we opnieuw samen aan een bijzondere presentatie tijdens het FASHIONCLASH Festival, de 11de editie van het internationale interdisciplinaire modedefestival in Maastricht. Opera en mode ‘clashten’ tijdens een défilé van hedendaagse narrenkostuums met een a capella performance van sopraan Kristina Bitenc. Tijdens het festival ontving Teun Seuren, een van de jonge ontwerpers die meewerkten aan de kostuums voor *Fantasio*, de NextLevel Public Award voor zijn ontwerpen, waarin hij onderwerpen als gender, kwetsbaarheid en manipulatie onderzoekt.

Werktheaters

In 2019 organiseerde Opera Zuid, in samenwerking met Theater aan het Vrijthof Maastricht, weer een aantal werktheaters rondom de operaproducties. In de aanloop naar de première van een nieuwe opera wordt het publiek een inkijk geboden in de diverse facetten van het voorbereidings- en maakproces van opera. Daarbij wordt zowel gefocust op inhoudelijke en muzikale aspecten als op de diverse technische en ambachtelijke componenten van het werkproces, van regie en stage-management tot de kostuumproductie in ons atelier. Rondom de productie *Fantasio* gaf intendant Waut Koeken een presentatie van het oeuvre van Jacques Offenbach en zijn betekenis in de muziek- en theatergeschiedenis, als voorloper van zowel operette als musical. De bezoekers volgden een regierepetitie en kregen een blik achter de schermen in de ateliers. Mezzosopraan Romie Estèves ging in een spannend werktheater met jonge zangers van het Maastrichtse Conservatorium aan de slag met het merkwaardige fenomeen van de zgn. ‘Hosenrolle’: (jonge) mannen-rollen die door vrouwen vertolkt worden. Bij *Die Zauberflöte* waren de vrienden van Opera Zuid te gast bij de kick-off van het proces op de eerste repetitiedag, waar ze kennismaakten met de cast en een conceptpresentatie volgden van decor en kostuums door regisseur Jorinde Keesmaat en dramaturg Wout van Tongeren.

2.2.4 Internationale activiteiten

Voor Opera Zuid is opera een kunstvorm die per definitie grenzeloos is. Dit uit zich niet enkel in het bewust nastreven van een grote differentiatie in nationaliteiten bij het samenstellen van casts en artistieke teams, waardoor tal van kruisbestuivingen, wisselwerkingen en uitwisselingen mogelijk zijn, maar ook in onze aandacht voor internationale samenwerking en coproductie. Door samenwerkingen over de grenzen heen, zoals bijvoorbeeld met de Nouvel Opéra de Fribourg, kunnen we producties realiseren die anders buiten het bereik van ons gezelschap zouden vallen én tevens Nederlands talent begeleiden naar de internationale operascène. Deze internationale activiteiten ‘renderen’ niet enkel op budgettair vlak maar versterken onze exposure en onze reputatie en die van cultureel Nederland. Vanuit onze geografische positie in het uiterste zuiden van Nederland willen wij de rol vervullen van cultuurpoort (zie ook 2.3. geografische spreiding). Onze internationale activiteiten laten zich in twee categorieën opdelen: speelbeurten/voorstellingen in het buitenland en coproducties met internationale partners. In 2019 werd op beide sporen verdergewerkt aan het eerder

ingezette pad. Zo vonden we met onze beide grote zaalproducties in de Warande in Turnhout een mooie nieuwe speelplek in België, met een groot wervingsgebied van de Kempen tot Noord-Antwerpen. *Fantasio* was te gast bij de Kölner Philharmonie als galaconcert ter gelegenheid van Offenbach's 200ste verjaardag in zijn geboortestad Keulen. De Keulense uitvoering (die live gestreamd werd en een maand lang online aangeboden bleef) was bijzonder succesvol en leidde tot een nieuwe uitnodiging voor volgend seizoen. Onze productie van Wagner's *Das Liebesverbot* zal in juni 2021 bij de Philharmonie Köln te gast zijn. De samenwerking met coproductiepartner Nouvel Opéra de Fribourg leidt in 2020 tot een gezamenlijk opgezette productie (*La Voix Humaine/l'Heure Espagnole*) waarmee cast en team van Opera Zuid ook voorstellingen in Fribourg zullen spelen. Onze productie van *Die Zauberflöte* trok de aandacht van het Theatre Principal van Palma de Mallorca en werd daar uitgenodigd voor voorstellingen in 2020. Gesprekken met het Theatre Principal leidden tot het opzetten van een nieuw coproductieverband voor de toekomst (coproductie van Gounod's *Roméo&Juliette* in 2021). Ook met de Dublin Opera werden gesprekken opgestart om samenwerkingsmogelijkheden te exploreren. Ook in 2019 werkten we tenslotte aan het opzetten van een coproductie met DNO en het European Network of Opera Academies voor de creatie van Mathilde Wantenaars *Lied voor de Maan*. Door dit samenwerkingsverband zal de productie op tal van plekken in Europa te beleven zijn, zoals bij de Munt in Brussel of op het beroemde opera Festival van Aix-en-Provence.

2.2.5 Publieksverruiming en participatie

Zoals eerder vermeld brachten we in 2019 twee grote en twee kleinere producties. Opera Zuid is blij dat met de artistieke omslag ook de bezoekersaantallen in de zalen een stijgende lijn blijven vertonen. Het totaal voor 2019 wordt negatief beïnvloed door een lager bezoekersaantal bij Opera op de Parade in 's-Hertogenbosch. De buitenvoorstelling vond plaats in de periode van extreme hitte, maar werd desondanks nog bijgewoond door 6.500 bezoekers (2018: 9.000). In vergelijking met het vorige jaar is het totaal aantal bezoekers licht afgenomen, zoals boven verklaard (2019: 28.911 tegenover 2018: 29.824).

Bij overige concerten en presentaties konden we nog 11.551 bezoekers verwelkomen. Onze school gebonden voorstellingen voor Po en Vo werden bezocht door 3.953 personen.

Zoals ook uit het advies van de Raad voor Cultuur² blijkt, is de vraag hoe het publiek van Opera Zuid meer een afspiegeling kan gaan vormen van de bevolking, een van onze aandachtspunten. Hiertoe heeft Opera Zuid o.a. beleid ontwikkeld rond culturele diversiteit, zie ook verder. Hier moet vermeld worden dat het lastig is een balans te vinden tussen de wens om experimenteel of complex werk te maken en de behoefte om een breed publiek te bereiken in combinatie met de moeizame afzetmarkt bij theaters.

² Advies Muziektheater Raad voor Cultuur: 'Later is al lang begonnen.' Raad voor Cultuur, januari 2019

2.2.6 Nieuwe makers en talentontwikkeling

Talentontwikkeling en het bieden van kwaliteitsvolle kansen aan jonge professionals is één van de absolute topprioriteiten van Opera Zuid. Een zorgvuldige en duurzame visie op talentontwikkeling en een verantwoordelijke en intensieve begeleiding heeft de afgelopen seizoenen al prachtige vruchten afgeworpen. We leiden de talenten op die we in de toekomst niet meer kunnen betalen.

Interne talentontwikkeling door deelname aan en in onze producties

Met carrièregericht talentontwikkelingsbeleid zorgt Opera Zuid voor een springplank voor jong talent naar de beroepspraxis en de (inter)nationale opera-scène. Het ‘meester-gezel’-model staat centraal: talent ontplooit zich onder de vleugels van ervaren artiesten. Cruciaal is daarbij de timing: jonge zangers vervullen de juiste rol op het juiste moment in hun ontwikkeling. Dit talentontwikkelingsmodel bestaat uit een voortraject (selectie), begeleiding (coaching) en natraject (evaluatie). De zorgvuldige selectie doen we door scouting maar vooral door auditieprocedures waarbij steeds ook externe experts betrokken worden, zoals dirigenten en vocal coaches. We staan als gezelschap in directe verbinding met de opera academie van het Conservatorium Maastricht van Zuyd Hogeschool, met de Nationale Opera Studio en vele anderen. Succesvolle jonge artiesten worden ook actief gepromoot bij collega-operagezelschappen. Daarnaast biedt Opera Zuid studenten van belangrijke partners als de Conservatoria van Maastricht en Tilburg de mogelijkheid om parallel aan hun zangstudie ervaring op te doen in het koor. Ook hier staat het ‘meester-gezel’-model centraal.

Tijdens het repetitie- en productieproces worden de jonge artiesten begeleid door ervaren vakcollega's die als mentor optreden. Nadien volgt evaluatie en feedback. Mooie voorbeelden van deze succesvolle aanpak zijn in 2019 bijvoorbeeld Klaas-Jan de Groot en Bibi Ortjens. Klaas-Jan begon bij Opera Zuid als repetitor en groeide onder de vleugels van Karel Deseure en Enrico Delamboyne door tot koorleider en (assistent)dirigent. Klaas-Jan maakte met voorstellingen van *Fantasio* zijn debuut als dirigent en werkt inmiddels als koorleider bij de Nationale Opera en bij de Wagner-Festspiele in Bayreuth. De jonge Maastrichtse sopraan Bibi Ortjens liep stage in het koor bij onze producties van *Un Ballo in Maschera* en *Fantasio*, en zong vervolgens als ‘Erster Knabe’ haar eerste professionele rol in *Die Zauberflöte*. De andere twee ‘Knaben’ in de productie werden vertolkt door de jonge countertenoren Gerben van der Werf en Tobias Peralta, beide afstuderend aan de Dutch National Opera Academy. We vermelden tenslotte met trots de ontdekking van Frederik Bergman (‘Priester’ en ‘Geharnischter Mann’ in onze *Zauberflöte*), die een plaats verwierf in de Nationale Opera Studio.

Met Conservatorium Maastricht (Hogeschool Zuyd) werden afspraken gemaakt om het curriculum van de zangstudenten aan te passen zodat de studenten de mogelijkheid krijgen om mee te werken aan de voorjaarsproductie van Opera Zuid. Een voorbeeld hiervan is tijdens onze productie *A Midsummer Night* waarbij vier studenten van het Conservatorium Maastricht een rol zouden vervullen.

Opera Zuid richt zich in eerste instantie op talenten met minder dan vijf jaar beroepservaring, maar hecht ook belang aan continuïteit en doorstroming. Daarom blijven we ook doorgroei-kansen geven aan mid-career talenten.

De opvallendste jonge maker was dit jaar ongetwijfeld choreografe Dunja Jovic, die met haar werk voor *Fantasio* haar operadebuut maakte. “Een talent dat erbovenuit steekt”, aldus de jury van de Nederlandse Dansdagen Maastricht, “een intelligente en geëngageerde maker die de frictie in de maatschappij van vandaag blootlegt”. Dunja ging voor *Fantasio* onder meer aan de slag met de jonge danstalenten van Guy&Roni’s Poetic Disasters Club.

In samenwerking met talentmakelaar VIA ZUID werd in 2019 ook verder gewerkt aan het ontwikkelingstraject van de jonge zangeres en muziektheatermaakster Nienke Nasserian, een traject dat in de nazomer van 2020 zou uitmonden in de voorstelling JAMBO! ³

Ontwikkeling van talent en vakkennis achter de schermen

Ook het opleiden van jong talent binnen de omkaderende operaberoepen staat bij Opera Zuid hoog in het vaandel. We zijn een erkend leerbedrijf en bieden via begeleide stages en coaching ook op terreinen van theatertechniek, productieleiding en vormgeving ontwikkelingsruimte en groeimogelijkheden. We werken samen met opleidingsinstituten zoals het Techniekcollege Parkstad Limburg, de Theaterschool Amsterdam en de Opleiding Productie Podiumkunsten. Mooie voorbeelden op dit terrein zijn talenten als Lobke Houkes en Joep Hupperetz. Lobke liep stage (opleiding Theatervormgeving van Toneelacademie Maastricht) als assistent decor- en kostuumontwerp bij onze productie *A Quiet Place*. Lobke zou als assistente van André Joosten aan de slag gaan voor *A Midsummer Night’s Dream*⁴. Joep liep stage als regieassistent en assistent-dramaturg (*A Quiet Place* en *Fantasio*) en rondde zijn masterscriptie af over het maakproces van *A Quiet Place* en zal na zijn afstuderen waarschijnlijk bij Opera Zuid komen werken. Via de samenwerking met FASHIONCLASH konden jonge ontwerpers zoals Teun Seuren creaties ontwikkelen onder het mentorschap van ons kostuumatelier. Teun won met zijn *Fantasio*-narrenkostuums de NextLevel Public Award van het FASHIONCLASH Festival 2019.

Ondanks het krappe budget geeft Opera Zuid door ‘slimme’ coproducties en nieuwe samenwerkingen ruimte aan talent en ontwikkeling. De coproductie met DNO en het ENOA-netwerk om *Het lied voor de maan*, de eerste opera van de getalenteerde jonge componiste Mathilde Wantenaar op de planken te brengen, is hiervan een mooi voorbeeld. Opera Zuid heeft in haar beleidsplan voor de periode 2021-2024 veel ruimte voorzien voor haar talentontwikkelingsrol en hoopt deze kansrijke trajecten in de toekomst duurzamer in haar werking te kunnen verankeren.

³ Het project JAMBO is on hold gezet vanwege de COVID-19 pandemie.

⁴ De productie *A Midsummer Nights Dream* vroegtijdig geannuleerd vanwege de COVID-19 pandemie.

2.2.7 Educatie

Educatie is een van de absolute speerpunten van Opera Zuid. Het belang en de rijkdom van de beleving van muziek en theater voor kinderen en jongeren en hun ontwikkeling (emotief, cognitief én sociaal) kan nauwelijks overschat worden. Wij willen kinderen en jongeren op ongedwongen wijze de weg doen vinden naar het theater en de concertzaal. Zowel op ‘actieve’ (doen, zingen, maken) als ook het ‘passieve’ (beleven, ervaren) component. We stellen evenwel vast dat we ons ambitieniveau op dit vlak niet voldoende kunnen waarmaken vanwege het ontbreken van voldoende capaciteit, zowel kwantitatief als kwalitatief.

In samenwerkingsverbanden zoals met kinderkoor KOKOZ trachten we deze ambities te realiseren door speciale voorstellingen voor kinderen en jongeren te maken. Educatie en participatie zijn voor Opera Zuid onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom richten we onze educatieve werking niet enkele op kinderen en op scholen, maar ook op jongvolwassenen en volwassenen. We gooien de deuren van onze repetities en try-outs open voor studenten en jongeren en zorgen voor omkadering, voorlichting en gedegen inleidingen tot onze producties.

Naast ons aanbod aan workshops, rondleidingen, open repetities en werktheaters, heeft Opera Zuid grotere ambities. Met diverse samenwerkingen trachten we deze ambities te realiseren met erg beperkte middelen. Opera Zuid wil op het vlak van educatie nog groeien en zoekt naar inventieve mogelijkheden om met de krappe budgetten om te gaan. Deze krapte in onze budgettaire situatie zorgt ervoor dat we op dit ogenblik onvoldoende ruimte hebben om onze taak op het vlak van educatieve werking te kunnen invullen zoals we dit graag zouden willen.

Het belang en de rijkdom van de beleving van muziek en theater voor kinderen en jongeren en hun ontwikkeling (emotief, cognitief én sociaal) kan nauwelijks overschat worden. Wij willen kinderen en jongeren op ongedwongen wijze de weg doen vinden naar het theater en de concertzaal. Daartoe willen we inzetten op zowel de ‘actieve’ (doen, zingen, maken) als de ‘passieve’ (beleven, ervaren) component van kunsteducatie.

Toch zijn we trots op de projecten die in 2019 werden gerealiseerd en ontwikkeld, en die nu als educatieve pakketten klaarliggen om in de toekomst verder opgenomen te worden:

Touwtjes in Handen – Jannelieke Schmidt en Jorne van Bergeijk

Met de jonge zangers Jannelieke Schmidt en Jorne van Bergeijk ontwikkelde Opera Zuid het ludieke project *‘Touwtjes in Handen’*, uitvoerbaar in gelijk welke ruimte. Op het podium zien we twee zangers, een pianist met vleugel, een grote flightcase uitpuilend met kostuums, rekwisieten en pruiken in allerhande stijlen en soorten. Verschillende bekende en minder bekende duetten en aria's uit het opera repertoire worden gebruikt in een frame van improvisatie theater sketches. Het publiek heeft voor elk nieuw stuk op een andere manier de touwtjes in handen. Zijn ze voor het eerste duet de regisseurs (denk aan “wie zingen?”, “wat gebeurt er”, “waar zijn de zangers”, “wat moeten ze

aan?”) zo zijn ze in het volgende stuk letterlijk de poppenspelers die hands-on op het podium onze zangers sturend richting geven in hun liefdesduet.

Elke voorstelling opnieuw wordt samen met het publiek ontdekt waar de grenzen liggen en hoe opera-acteren precies werkt, welke lichamelijke impulsen de zang biedt, en welke mogelijkheden tot expressie. Dit project biedt een educatief kader rond operabeleving – niet enkel voor kinderen, maar òók voor (jong-)volwassenen. Toegankelijk plezier, voor jong en oud, eerste keer operabezoeker of connaisseur, stille genietster of brullende enthousiasteling. Een voorstelling vol met en over opera. Laat de muziek aan ons over, de deelnemers krijgen, letterlijk, de regie.

I Hate Music! – Bernstein in samenwerking met Opera Compact

I Hate Music! is een operavoorstelling voor kinderen gebaseerd op de gelijknamige liederencyclus van Leonard Bernstein. *I Hate Music!* is een samenwerking tussen Opera Compact en Opera Zuid en werd gecreëerd als educatief begeleidingsproject bij de productie *A Quiet Place* (2018), naar aanleiding van de 100ste verjaardag van de grote musicus en muziek pedagoog Bernstein.

Een sopraan en een pianist brengen voor een publiek van 4 tot 10 een voorstelling over de verwondering die in kindervragen schuilt. De korte voorstelling van ongeveer 35 minuten gaat vergezeld van een interactief gedeelte, waarin de jonge luisteraars aan het denken en vooral aan het bevragen gezet worden. De uitvoerenden gaan in direct contact met hun jonge publiek en geven ruimte om na te denken over de wereld om ons heen. In 2019 toerde het project langs Limburgse basisscholen en kende tevens voorstellingen in het Maastrichtse 't Magisch Theatertje en in de openlucht.

KOKOZ – koorzang voor kinderen van 10 – 15 jaar

Sinds schooljaar 2018-2019 is er een opleiding gestart waar zang, samenzang en podiumpresentatie geleerd wordt. KOKOZ is een stichting die tot stand gekomen is in samenwerking met *Opera Zuid*, muziekschool *Kumulus* en de *Limburgse Koorschool*. Samen wordt naar bijzondere uitvoeringen toegewerkt. De opleiding wordt op professionele wijze vormgegeven door de Limburgse Koorschool in samenwerking met Opera Zuid. Helemaal nieuw is KOKOZ niet. Al een aantal jaren zijn er projecten geweest, variërend van workshops tot kinderopera's tot deelname aan professionele tournees van Opera Zuid. Een project in 2019 waar KOKOZ aan verbonden was de kinderopera *Brundibar* van Hans Krasa, aansluitend bij de viering van 75 jaar bevrijding van Limburg.

KAM - Koor Academie Maastricht

De Kooracademie Maastricht (KAM) is, mede door Opera Zuid, opgericht vanuit een passie voor koorzang en heeft als doel een bijdrage te leveren aan het ontwikkelen van de koorzangcultuur in de regio. Door middel van wekelijkse koorrepetities, zanglessen, koorklassen en workshops, gegeven door zorgvuldig geselecteerde professionals, worden de zangers in hun individueel groeiproces begeleid om zo samen een optimale koorklank te ontwikkelen. Naast de genoemde repetities is er één keer per maand een speciale repetitie, met diepgang over de koormuziek, repertoirekennis, muzikale vorming en stemtechnieken. Deze repetities vinden plaats in het huistheater van Opera Zuid.

Gevorderde zangers uit de KAM krijgen de kans deel te nemen aan het koor van onze producties. Vanuit KAM werken wij samen met de Conservatoria Maastricht en Tilburg door het aanbieden van stageplaatsen aan bachelors met als doel ervaring opdoen in de gespecialiseerde vereisten van het opera-koorzingen.

We willen onze opdracht die door publiek, subsidiënten en stakeholders ontzettend aangemoedigd wordt, stevig oppakken en de plek als reizend operagezelschap met verve vervullen. Daarom willen wij onze kerntaken zoals talentontwikkeling en cultuureducatie verduurzamen binnen onze organisatie echter geeft onze huidige begroting nauwelijks ruimte om de verdere ontwikkeling en uitvoering van mogelijke te maken.

De Limburger: “Succesvol recept van Kunstketel waaiert uit van Wittevrouwenveld naar Maastricht-West.”

2.2.8 Vooruitblik 2020

Voor 2020 stonden drie bijzondere producties gepland, die samen de apotheose zouden worden van de aflopende kunstenplanperiode: twee grote zaal producties in samenwerking met philharmonie zuidnederland – Benjamin Britten's Shakespeariaanse meesterwerk *A Midsummer Night's Dream* en een tweeluik met opera's van Francis Poulenc en Maurice Ravel: *La Voix Humaine* en *l'Heure Espagnole* – en daarnaast de creatie van een nieuwe opera voor kinderen: *Een Lied voor de Maan* van het jonge compositietalent Mathilde Wantenaar. Het losbarsten van de Corona-crisis heeft echter een zware streep getrokken door deze plannen. In dit hoofdstuk wordt eerst aandacht besteed aan de impact en gevolgen van deze crisis voor Opera Zuid en haar geplande activiteiten voor het jaar 2020 vooraleer de (oorspronkelijke) artistieke plannen beknopt worden geschetst.

Voorjaar 2020: de Corona-crisis en de gevolgen voor Opera Zuid

Terwijl de laatste hand werd gelegd aan dit bestuursverslag, brak de corona-crisis in volle heftigheid uit. Vrijwel meteen werd duidelijk dat de lockdown ten gevolge van de door de Rijksoverheid uitgevaardigde maatregelen ter bestrijding van de Covid-19 pandemie een ongeziene impact zou hebben op het hele maatschappelijke, economische en culturele leven en ook de planning, werking en activiteiten van Opera Zuid zwaar zou beïnvloeden.

Toen de eerste tekenen en signalen van Corona de kop opstaken, heeft Opera Zuid meteen preventieve maatregelen genomen ter bescherming van de gezondheid van de medewerkers, artiesten en bezoekers en werden risicoanalyses gemaakt ter bescherming van de financiële gezondheid van het bedrijf. Repetitieschema's werden aangepast, activiteiten en bezoeken werden uitgesteld en vervolgens afgelast, repetities van ons kinderkoor en van ons samenwerkingsproject *Elisir d'Amore* met het Conservatorium Maastricht werden stopgezet, en er werd overgeschakeld naar thuiswerken. In de voorbereidingen voor onze grote lenteproductie hebben we tot het laatste moment gewerkt aan diverse noodscenario's: alternatieve repetitieschema's en -vormen, aangepaste reisplanningen, en zelfs alternatieve uitvoeringsconcepten waarbij een semi-scènische *A Midsummer Night's Dream* in tijden van corona met het artistieke team werd onderzocht. Na de aankondiging van de noodmaatregelen van de Rijksoverheid tijdens de persconferentie van 23 maart werd het definitief duidelijk dat alle activiteiten zouden moeten worden gestaakt en dat er geen keuze was dan het annuleren van de voorjaarsproductie en -tour. Daarmee kwam een abrupt einde aan het seizoen en werd het oorverdovend stil.

Er stonden, naast educatieve en sociaal-artistieke projecten, nog twee producties op de agenda voor dit seizoen: de creatie van *Een lied voor de Maan*, samen met De Nationale Opera, en een grote tournee van *A Midsummer Night's Dream*, die onze seizoensapotheose zou worden. Zoals voor iedereen in onze sector betekent de corona-crisis voor Opera Zuid een onwezenlijke, zware klap. Door deze noodgedwongen annuleringen verliezen wij twee derde van ons seizoen '19-'20 en meer dan twee derde van onze activiteiten in 2020. Ook de geplande verhuur van de productie *Madama*

Butterfly en de uitvoeringen van *Die Zauberflöte* in Palma de Mallorca in juni moeten worden uitgesteld tot een later seizoen.

De door de Rijksoverheid en de lagere overheden uitgevaardigde noodmaatregelen, waarvan de coulance-maatregelen voor wegens corona niet-gerealiseerde prestaties en dus gegarandeerde instandhouding van de subsidies (Brief Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap: *Aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector* 15.04.2020) de belangrijkste zijn, wordt Opera Zuid door deze crisis niet onmiddellijk in haar voortbestaan bedreigd. Door deze maatregelen, alsook door het gericht bevriezen van uitgaven en goede afspraken met toeleveringsbedrijven (transportfirma's, hotels, drukkerij etc.) is de uitval aan begrote kosten groter dan het verlies aan inkomsten (recettes en uitkoopsommen), waardoor Opera Zuid niet in onmiddellijk financieel gevaar komt en een liquiditeitsprobleem niet aan de orde is. Van de overige ondersteuningsmaatregelen van de overheid is alleen NOW regeling op Opera Zuid van toepassing. Gezien onze financiële situatie en het grote belang overwegend van solidariteit en perspectief in deze moeilijke en onzekere periode, heeft Opera Zuid besloten geen beroep te doen op deze regeling. Voor ons vaste personeel kunnen we continuïteit garanderen en voor alle freelance medewerkers en zzp'ers hebben we -al zijn we nog vòòr aanvang van de contractperiode tot annulering moeten overgaan - een financiële vergoeding uitbetaald voor inkomstenderving van 1/3 van de overeengekomen totaalfee voor cast en crew en 2/3 van de fee van het artistieke team, voor de vergevorderde voorbereiding van de productie. We hebben daarnaast een zachte voorziening gemaakt om bij aanhouden van de corona-impact op de cultuursector na de zomer eventueel extra te kunnen ondersteunen. Door het wegvallen van de voorjaarsproducties en de instandhouding van de subsidie door het Ministerie OCW wordt bij het schrijven van dit verslag een positief financieel resultaat voorzien voor 2020, met daarin reeds verwerkt het toekennen van vergoedingen aan artistieke team, cast en ondersteunende crew ter compensatie van de voorbereidingstijd en reserveringen. Gelet op het voordelige financiële resultaat van de annulering door niet-uitgaven, de continuïteit van de volledige subsidie alsmede de vooruitbetaling hiervan door OCW en de collectieve oproep tot solidariteit binnen de samenleving en de culturele sector in het bijzonder heeft Opera Zuid doen besluiten geen beroep te doen op de ondersteuningsmaatregelen door ministeries van Sociale Zaken en Economische Zaken. Opera Zuid vindt het niet gepast om naast de subsidie-coulance en bevoorschotting door OCW ook nog een beroep te doen voor steun bij andere overheidsloketten.

De impact van deze crisis is het zwaarst voor Opera Zuid op artistiek vlak en op het terrein van publiekswerking. *A Midsummer Night's Dream* was voor Opera Zuid een belangrijke productie, zowel artistiek (operaregie debuit van Ola Mafaalani) als qua publieksconsolidatie en het aantrekken van nieuwe bezoekers. We verliezen meer dan de helft van onze exposure dit jaar en daardoor ook veel van het zorgvuldig opgebouwde krediet bij onze bezoekers. Door de beperkte middelen binnen het lopende kunstenplan brengen we slechts twee grote producties dit jaar in combinatie met een kleinere coproductie gericht op jeugd. Dit betekent dat dit jaar alle contactmomenten met de bezoekers tot aan onze najaarsproductie (november) komen te vervallen. We houden dan ook rekening met ernstige moeilijkheden om in het najaar ons publiek in dezelfde

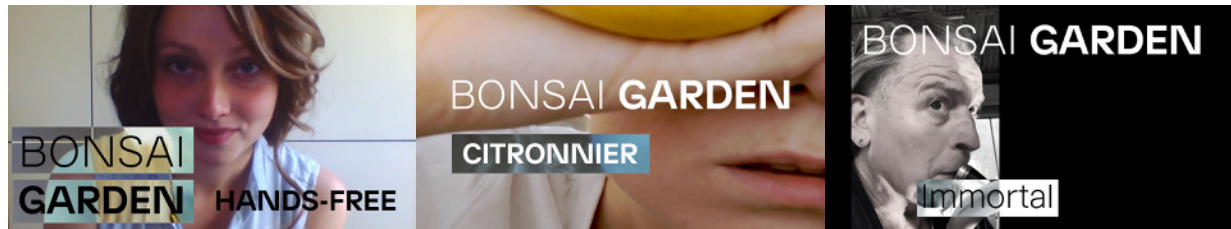

aantallen te bereiken. Het is op dit moment überhaupt niet te voorzien wanneer en in welke mate de bezoekers dit jaar de weg terug gaan vinden naar de theaters. We moeten in het komende seizoen(en) dan ook rekening houden met zowel tegenvallende bezoekersaantallen als tegenvallende vergoedingen. We proberen hierop in te spelen door ons online meer te profileren door succesvolle producties te delen, een blik achter de schermen te geven en een online-platform voor artistieke activiteiten te bieden. We voorzien voor het komende seizoen meer ruimte in de begroting voor marketing- en publieksinspanningen. Daarnaast voeren we permanent overleg met partners en collega-instellingen en met schouwburgdirecties en programmeurs.

Opera Zuid wil ook in deze ongeziene crisissomstandigheden haar maatschappelijke rol ten volle spelen. Zo is ons kostuumatelier bij het uitbreken van de crisis en het stopzetten van de voorbereidingen aan *A Midsummer Night's Dream* haar vakmanschap gaan inzetten voor het produceren van mondkapjes en trachten we de band met sociaal-artistieke organisaties waarmee we de fysieke samenwerking hebben moeten opschorten op andere manieren te onderhouden.

In deze bevreemdende en ingewikkelde tijd blijven wij geloven in de verbindende en helende kracht van kunst. De verbeelding kent geen lockdowns en onze nood aan expressie laat zich niet in quarantaine plaatsen. Om met ons publiek in verbinding te blijven en artiesten expressie-mogelijkheden te bieden in deze onzekere periode, al is het 'maar' virtueel, ontwikkelt Opera Zuid een online-platform waarop voorstellingen gestreamd kunnen worden, muziek en podcasts beluisterd kunnen worden, en zangers een ruimte wordt geboden voor online-concerten. Zo bijvoorbeeld een project waarbij kinderen uit heel Nederland een lied zingen voor de maan, uit de gelijknamige opera van Mathilde Wantenaar over de kracht van muziek om uit isolement en eenzaamheid te raken. In ons online-aanbod proberen we de klemtoon te leggen op opera als *levende* kunst, bijvoorbeeld door opdrachten te blijven geven. Zo werkt Opera Zuid

met de jonge componist Jan Peter de Graaff, regisseur Kenza Koutchoukali en een team zangers en librettisten aan een reeks korte online-huiskamer-opera's die de huidige maatschappelijke, culturele en psychologische situatie als onderwerp en als voedingsbodem hebben: miniatuuropera's over isolement, behoefte aan menselijkheid en sociaal contact. Van begin mei tot aan de zomer brengt Opera Zuid onder de titel 'Bonsai Garden' (bonsai betekent letterlijk 'gegroeid in afzondering') wekelijks een nieuwe miniatuur-opera virtueel in première. Deze opera's zijn ook via ClassicNL te volgen.

Daarnaast werken we aan diverse scenario's voor het najaar, om ons op alle mogelijke eventualiteiten in de verdere evolutie qua veiligheidsmaatregelen voor te bereiden. Zo geven we een compositieopdracht om de opera's van onze volgende productie, een tweeluik van *La Voix Humaine* van Poulenc en *l'Heure Espagnole* van Ravel, in een spannende versie voor kleiner ensemble van musici te kunnen brengen en zo te anticiperen op de impact van een 'anderhalvemeter-maatschappij' op de operapraktijk. Met onze artistieke partner philharmonie zuidnederland gaan we samenwerken aan een semi-scènische uitvoering van *Riders to the Sea* (Vaughan Williams) in het kader van het Musica Sacra festival in september om zo gezamenlijk een stip aan de horizon te plaatsen voor de heropstart van het culturele leven en artiesten en zzp'ers zoveel mogelijk perspectief te blijven bieden op werk. En we werken, per video-conferentie, verder aan ons volgende grote Shakespeare-project: Richard Wagners jeugdwerk *Das Liebesverbot* (naar *Measure for Measure*) – waarbij de reflectie op de beperkingen, verboden en regels waarmee deze bizarre tijd ons confronteert uiteraard een weerklank vindt in de artistieke concept-gesprekken. Met onze partners en schouwburgers werken we aan weldoordachte scenario's voor de her-planning van de verloren producties (*Een Lied voor de Maan* en *Midsummer Night's Dream*) in de komende seizoenen.

Oorspronkelijk geplande activiteiten voor 2020

In dit laatste jaar van de lopende kunstenplanperiode wilden we een sprong maken naar de toekomst, door het programmeren en produceren van drie producties. Naast de grote zaalproducties *A Midsummer Night's Dream* (afsluiter van het 'magie'-seizoen '19-'20) en de double-bill *La Voix Humaine/l'Heure Espagnole* (opening van seizoen '21-'21, waarin 'verboden liefde' de leidraad vormt) stond de creatie van Mathilde Wantenaars eerste opera *Een Lied voor de Maan*, een coproductie met DNO en het netwerk van Europese opera-academies, op het programma. Deze kinderopera werd bij de generale repetitie opgeschort.

A MIDSUMMER NIGHT'S DREAM – Benjamin Britten

Muzikale Leiding: Karel Deseure / Regie: Ola Mafaalani / Scenografie: André Joosten / Kostuums: Regine Standfuss / Lichtontwerp: Floriaan Ganzevoort / Dramaturgie: Willem Bruls - CAST: Cameron Shahbazi, Kristina Bitenc, Drea Weber, Huub Claessens, Iris van Wijnen, Jeroen de Vaal, Charles Rice, Leonie van Rheden, Liesbeth Devos, Marc Pantus, Christopher Gillet, Marcel van Dieren, Andrew Greenan, Mitch Raemaekers, Galen Dole, Caroline von Estorff, Jeske de Haart, Mona Beyersdorf, Lydia Kakopierou / Fairies: Kokoz Kinderkoor / philharmonie zuidnederland

In Benjamin Britten's bedwelmend magische Shakespeare-opera onthult de componist de tragische broosheid van menselijke relaties. In het nachtelijke toverwoud – een schemerzone tussen droom en realiteit, betovering en ontgoocheling, liefde en illusie – sneuvelt iedere dure eed van trouw. Als een seismograaf van vlees en bloed registreert Britten feilloos de psychologie van zijn figuren in geraffineerde zanglijnen – zonder daarbij Shakespeares hilarische humor uit het oog te verliezen. Met deze productie zou Ola Mafaalani debuten met haar eerste grote opera-regie. Haar theatrale verbeelding en maatschappelijke engagement vertalen *A Midsummer Night's Dream* in haar visie tot een eigentijds feest voor de zinnen, het gemoed en het brein. De samenwerking met Amaro Creative Industries van chefkok André Amaro wil de bestaande grenzen van de opera-ervaring aftasten. Opera Zuid zal deze productie in première brengen in seizoen '21-'22.

EEN LIED VOOR DE MAAN – opera voor kinderen en families - Mathilde Wantenaar

Libretto: Mathilde Wantenaar en Willem Bruls / Muzikale coaching: Leonard Evers / Regie: Béatrice Lachaussee / Decor en kostuums: Nele Ellegier / Dramaturgie: Willem Bruls / Lichtontwerp: Cor van den Brink / Video-ontwerp: Coun Bouman CAST: Nina van Essen, Berend Eijkhout, Jan-Willem Schaafsma, Ginette Puylaert, Francine Vis / Nationaal Jeugdorkest

Een Lied voor de Maan is gebaseerd op het gelijknamige verhaal van Toon Tellegen. Tellegen is internationaal vermaard om zijn korte dierverhalen vol amusante, bizarre situaties en filosofische diepgang. Libretto door Mathilde Wantenaar en Willem Bruls en regie van het jonge talent Béatrice Lachaussee, die in het najaar van 2020 bij Opera Zuid het tweeluik *La Voix Humaine & l'Heure Espagnole* zal regisseren.

Een Lied voor de Maan gaat over de mol die iets wil doen om de eenzame maan op te vrolijken. Hij besluit een lied voor de maan te schrijven. Maar dat is moeilijker dan gedacht. Het lied moet rijmen, en lopen, en dansen. Maan, staan, gaan, waan, slaan, traan... Vervolgens moet er gerepeteerd worden, met de sprinkhaan als dirigent van het orkest. Ze repeteren tot het helemaal goed is en 's nachts geven ze een prachtig concert. Een opera over verbeelding en verbinding, en over de magische macht van muziek. *Een lied voor de Maan* zal in 2021 ten uitvoer worden gebracht.

LA VOIX HUMAINE/ L'HEURE ESPAGNOLE – Francis Poulenc - Maurice Ravel in coproductie met de Nouvel Opéra de Fribourg (CH)

Muzikale Leiding: Karel Deseure / Regie: Béatrice Lachaussee / Scenografie: Amber van den Hoeck / Kostuums: Jorine van Beek / Belichting: Glen D'haenens - CAST La Voix Humaine.: Talar Dekrmanjian / l'Heure Espagnole: Romie Estèves, Michael Wilmering, Alexander Sprague, Gilles Ragot, Alexandre Diakoff / philharmonie zuidnederland

Met dit tweeluik van opera's wordt een seizoen ingezet dat de liefde exploreert in haar vele gedaanten en facetten. Tegenover deze double-bill plaatst Opera Zuid in het voorjaar van 2021 Richard Wagner's nooit eerder in Nederland opgevoerde komische opera *Das Liebesverbot*. Plannen om daarnaast de kinderopera *Goud!* van de jonge componist Leonard Evers te produceren (samen met DNO), staan door de corona-crisis voorlopig on hold.

In *La Voix Humaine* (*de menselijke stem*) van de Franse componist Francis Poulenc op een tekst van Jean Cocteau horen we een jonge vrouw in een laatste telefoongesprek met haar geliefde in een lange monoloog, ogenschijnlijk dapper haar verdriet en wanhoop verbergend, maar uiteindelijk beseffend dat ze verloren heeft. Het aangrijpende *La Voix Humaine* wordt na de pauze vervolgd met Maurice Ravels geraffineerde eenakter *L'Heure Espagnole*, *Het Spaanse uurwerk*, ofwel *Het Spaanse uurtje* – dat ook weer dubbelzinnig uitgelegd kan worden: een stiekem uurtje met minnaar of minnares.... In deze zwoele, hilarische opera vol overspel en rollenspel in het huis van een klokkenmaker ervaren personages en publiek het verschil tussen gemeten tijd en beleefde tijd. Opera Zuid brengt deze combinatie van werken in een regie van de jonge, Duits-Franse operaregisser Béatrice Lachaussée. De succesvolle dirigent Karel Deseure, die eerder Bernsteins *A Quiet Place* bij Opera Zuid dirigeerde, werd in 2018 uitgeroepen tot Dirigent van het Jaar. Met deze productie zetten we een nieuwe stap in onze samenwerking met het Zwitserse operagezelschap Nouvel Opéra de Fribourg. Aansluitend aan de tour langsheen de Nederlandse theaters zal onze voorstelling en onze cast ook in Fribourg te beleven zijn (december 2020-januari 2021).

Opera Zuid werkt een protocol uit om dit project – met kleine cast en compact productie team – op een veilige manier te kunnen voorbereiden en repeteren. Er wordt gewerkt aan artistiek verantwoorde manieren om in de regie rekening te kunnen houden met de afstandsregels indien deze in oktober nog op gelijkaardige wijze zouden gelden. Ook wordt, zoals hierboven aangegeven, gewerkt aan scenario's van gereduceerde orkestratie, zodat de protocollaire afstandsregels zowel op het toneel als in de orkestbak zoveel mogelijk gewaarborgd zouden kunnen worden.

Van 14 november 2020 (première, Theater aan het Vrijthof, Maastricht) tot en met 15 december 2020 op tournee in Nederland. Van 29 december 2020 tot en met 10 januari 2021 te zien in Nouvel Opéra de Fribourg (CH).

Naast deze opera-producties had Opera Zuid voor 2020 nog twee bijzondere projecten lopen: de volgende ontwikkelingsfase van het community-project BOM – Buurt Opera Maastricht – en het talentontwikkelingsproject *Jambo!* in samenwerking met VIA ZUID, waarin de Venlose mezzosopraan Nienke Nasserian op zoek gaat naar de versmelting en verbinding van Afrikaanse en “klassiek Westerse” opera. Ten gevolge van de corona-crisis werden deze projecten tijdelijk opgeschort. De verdere ontwikkeling en nieuwe planning ervan wordt zowel intern als in overleg met de betrokken partners onderzocht.

2.3 Geografische spreiding bij productie en opvoeringen

Als toonaangevende BIS-operavoorziening in, voor en vanuit Zuid-Nederland maakt Opera Zuid toegankelijke opera vanuit een sterke inbedding in onze maatschappelijke, eigentijdse en geografische context. Door onze unieke geografische positie beweegt Opera Zuid zich op een snijpunt van grenzen, talen, landen en culturen, en vervullen wij een lokale, regionale, landelijke en internationale rol.

Vanuit onze thuisbases Maastricht (waar we onze standplaats hebben) en Eindhoven (waar we huisgezelschap zijn van het Parktheater) richten we ons primair op het publiek in Zuid-Nederland. In Limburg zijn Maastricht, Heerlen, Sittard, Weert en Venlo vaste speelsteden; in Brabant zijn dat 's-Hertogenbosch, Eindhoven, Breda en Tilburg. De premières van de grote zaalproducties vinden afwisselend plaats in Eindhoven en Maastricht. Vanuit de theaters waar we huisgezelschap zijn, bouwen we aan de binding met de stedelijke cultuurregio in Zuid-Limburg en Brabantstad. In 2019 haalden we ook opnieuw de banden aan met de theaters in de provincie Zeeland; onze beide producties speelden in respectievelijk Middelburg en Terneuzen.

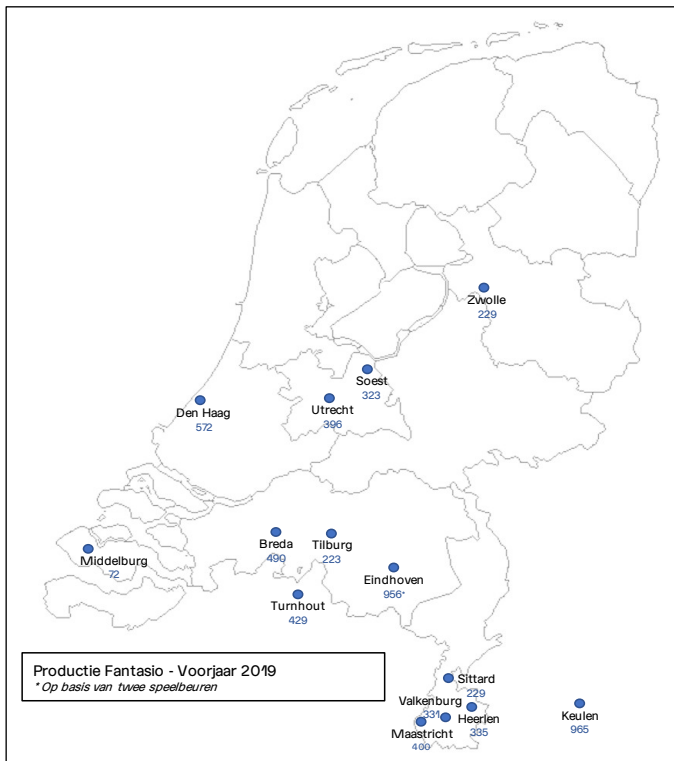
Door activiteiten zoals workshops, schoolprogramma's, toonmomenten en projecten zoals de Buurt Opera Malpertuis is Opera Zuid stevig verworteld in onze wijk, in onze stad en in onze regio. Opera Zuid is trots een motor te kunnen zijn in de ontwikkeling van het bruisende artistieke leven in Zuid-Limburg, de derde culturele hotspot van Nederland. Onze regio vormt een ideale humuslaag voor grensverleggende opera, met een zangklas en een internationaal vermaarde opera-opleiding (Conservatorium Maastricht en European Opera Academy, Hogeschool Zuyd), en een uniek en genre-overschrijdend samenwerkingsklimaat tussen zowel de stadsgezelschappen van Maastricht als alle culturele spelers in de regio. Door samenwerkingen zoals die met philharmonie zuidnederland, Parktheater Eindhoven, het Internationaal Vocalistenconcours Den Bosch, om er maar enkele te noemen, is Opera Zuid ook sterk en duurzaam verbonden met het culturele leven en het culturele weefsel in Noord-Brabant.

Vanuit deze geografische wortels en vanuit onze visie op het belang van nabijheid en toegankelijkheid van onze kunstvorm en onze missie om onze opera's met een zo groot en divers mogelijk publiek te delen, werken we aan onze landelijke spreidingsopdracht. We hebben een belangrijke reisfunctie en bereiken ook een groot publiek in bijvoorbeeld Utrecht, Den Haag en Rotterdam.

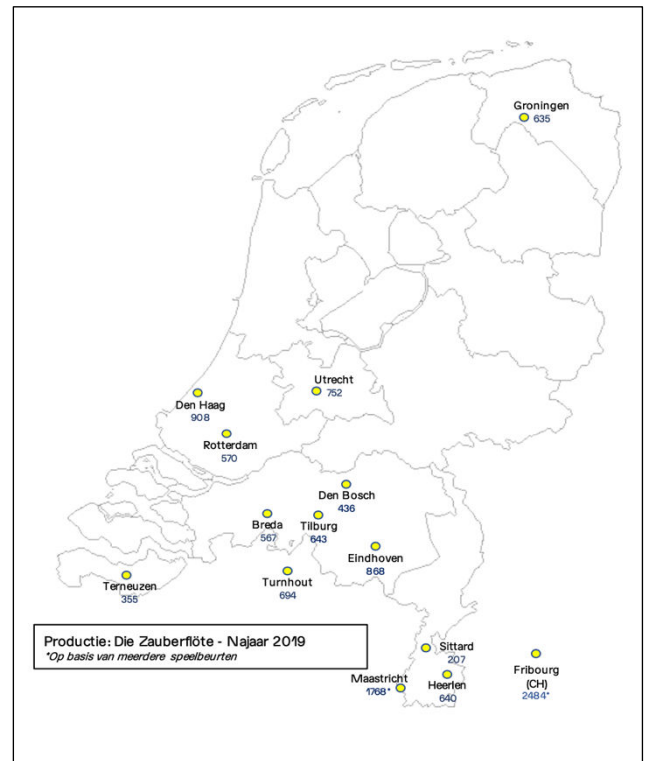
Vanuit onze situering in het uiterste zuiden van Nederland willen we ook een cultuurpoort zijn naar de rest van Europa. We doen dit door over de grens te spelen (cf. supra internationale activiteiten), maar ook door het opzoeken en aangaan van internationale samenwerkings- en coproductieverbanden, waardoor we een ambassadeursrol kunnen vervullen in het internationale operalandschap en tevens zowel een springplank kunnen bieden aan ons Nederlands operatalent richting internationale carrière als ook spannende buitenlandse artiesten naar Nederland kunnen halen.

Bezoekers en spreiding producties 2019

Fantasio Voorjaar 2019

Die Zauberflöte Najaar 2019

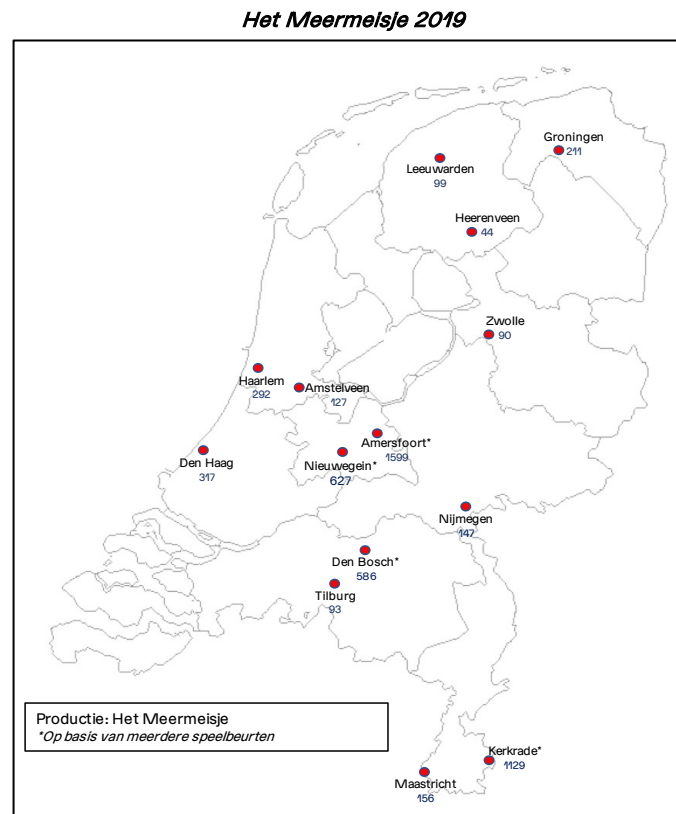
Fantasio

De try-out en première van *Fantasio* vond plaats in het Parktheater in Eindhoven. Daarnaast is op bovenstaande afbeelding te zien (linker afbeelding) dat we naast onze vaste speelsteden in Brabant en Limburg de productie ook hebben gespeeld in Zwolle, Utrecht, Middelburg en Den Haag. In Valkenburg en Soest speelde we de productie in de openlucht zoals ook in Den Bosch waarbij we met het festival Opera op de Parade dit jaar 6.500 bezoekers mochten ontvangen. Met *Fantasio* gingen we ook de grens over en waren we te gast op de prestigieuze Bühne van de Philharmonie Köln. In Vlaanderen was de productie te zien in De Warande in Turnhout. Ook kreeg de productie internationaal veel laaiende recensies.

Die Zauberflöte

De co-productie *Die Zauberflöte* speelde in januari vier voorstellingen in de Nouvel Opéra de Fribourg in Zwitserland. Waarna in november de (geheel herziene) voorstelling in première ging in het Theater aan het Vrijthof in Maastricht. Vanuit Maastricht reisden we met de najaar productie naar onze vaste speelsteden in Brabant en Limburg en stonden we voor veel uitverkochte zalen. Daarnaast speelde we ook in de steden Groningen, Den Haag, Rotterdam, Utrecht en waren we te gast in Zeeland in het theater van Terneuzen. Ook deze voorstelling was te zien over de grens in de Turnhoutse Warande waar we met 700 bezoekers een quasi volzet huis mochten verwelkomen. *Die Zauberflöte* in Turnhout was onze tweede samenwerking met de ondernemersorganisatie 51 Club. (zie ook

bovenstaande rechter afbeelding). *Die Zauberflöte* trok de aandacht van het Theatre Principal op Palma de Mallorca, waar de productie komend voorjaar te zien zal zijn⁵.

Het Meermisje

Het samenwerkingsproject het *Meermisje* liep na de kerstperiode van 2017 en 2018 ook door in 2019. Er vonden twaalf schoolvoorstellingen plaats verdeeld over de regio's midden, west en zuid. Daarnaast was de voorstelling ook te zien als reguliere productie in diverse theaters verspreid door het land. Op bovenstaande afbeelding zijn de speelsteden te zien in enkele steden (gemarkeerd met een ster) speelde *Het Meermisje* meerdere keren.

⁵ Vanwege de Covid-19 pandemie werden de voorstellingen van *Die Zauberflöte* in Mallorca inmiddels verplaatst naar het najaar van 2020.

2.4 Samenwerking

‘Opera’ is een meervoudsvorm en betekent letterlijk: werken. Dit interpreteren wij niet enkel als substantief, als pluriforme fusie van artistieke disciplines, maar ook als werkwoord. Samen met ons publiek, onze partners en onze overheden werken wij aan stimulerende en verrijkende artistieke ervaringen die bijdragen aan een open, inclusieve en participatieve samenleving. Vanuit de rijke traditie van opera werkt Opera Zuid zo aan de toekomst.

Samenwerking en synergie zitten in het DNA van Opera Zuid. Wij werken veel en graag samen met tal van partners, zowel lokaal, regionaal, nationaal als internationaal aan (co)producties en aan projecten op het vlak van ontwikkeling, talent, educatie en participatie. Wij zien samenwerking als sleutel tot de toekomst van de culturele sector. Door duurzame samenwerkingsverbanden schrijven wij ons in, in een groot netwerk waardoor we de artistieke en maatschappelijke betekenis van onze activiteiten vergroten. Naast structurele en langdurige samenwerkingen, zoals met onze vaste partner philharmonie zuidnederland en onze huistheaters, kent Opera Zuid ook tal van incidentele samenwerkingen, in functie van de bijzondere artistieke mogelijkheden en kansen van elk individueel project - zoals bijvoorbeeld de samenwerking met FASHIONCLASH aan *Fantasio* en aan het FASHIONCLASH Festival. Ook de samenwerking met Guy&Roni’s Poetic Disasters Club heeft de productie *Fantasio* verrijkt en versterkt, zowel op het vlak van het verbinden en fuseren van artistieke disciplines als op het terrein van talentontwikkeling. Daarnaast werkt Opera Zuid ook structureel samen met bedrijven uit de niet-culturele sector, zoals bijvoorbeeld Château St. Gerlach, met wie we een jaarlijks Talenten diner organiseren waarbij jonge koks, sommeliers en operazangers een muzikaal-gastronomische totaalervaring creëren.

Lokale & regionale samenwerkingspartners

Voor de verankering van Opera Zuid in de Stedelijke Cultuurregio Zuid en BrabantStad is het essentieel om samen te kunnen werken met partners in Limburg en Brabant. Zo werkte Opera Zuid in 2019 o.a. samen met: philharmonie zuidnederland, Theater aan het Vrijthof, Parktheater Eindhoven, Theater aan de Parade Den Bosch, PLT Heerlen, VIA ZUID, Toneelgroep Maastricht, Conservatorium Maastricht/Hogeschool Zuyd, Conservatorium Tilburg/Fontys Hogeschool, Internationaal Vocalisten Concours, European Opera Academy, De Muziekgieterij, Opera Compact, KOKOZ/ De Limburgse Koorschool, KAM, Kumulus, FASHIONCLASH, Buurtnetwerk Malpertuis, Stichting Trajekt, Château St. Gerlach, Studium Generale, De Kunstketel. En diverse festivals waaronder: Het Orlando Festival, Limburg Festival, Cultura Nova, Bruis/ Het Parcours.

Landelijke en internationale samenwerking

Met collega-operagezelschappen als De Nederlandse Reisopera en De Nationale Opera vindt voortdurend overleg plaats over programmering, samenwerking en over de toekomst en ontwikkeling van opera. Opera Zuid positioneert zich ook actief op de internationale opera-scène. Door samenwerking met buitenlandse huizen kunnen we opera’s realiseren die anders buiten het bereik van ons gezelschap vallen en Nederlands talent begeleiden naar de internationale operawereld.

Landelijke samenwerkingspartners in 2019 waren:

- De Nederlandse Reisopera
- De Nationale Opera & Ballet
- Guy&Roni's Poetic Disasters Club

Internationale samenwerkingspartners in 2019 waren:

- De Warande en 51 Club (BE)
- Nouvel Opéra de Fribourg (NOF, CH)

Met onze Zwitserse coproductiepartner hebben wij in de loop van 2019 verder gewerkt aan het vormgeven van toekomstige samenwerkingsvormen. Zo zal onze productie *La Voix Humaine/l'Heure Espagnole* (najaar 2020) niet enkel een coproductie zijn op materieel en productioneel vlak, maar zullen we de voorstelling realiseren met een gedeelde casting, waardoor we zangers van Opera Zuid ook een voorstellingsreeks in Fribourg geven. De voorstellingen in Fribourg zullen onmiddellijk aansluitend aan de speelreeks in Nederland plaatsvinden.

Daarnaast lopen er gesprekken om nog nauwer te gaan samenwerken met het Internationaal Vocalisten Concours in 's Hertogenbosch, o.m. door – samen met de philharmonie zuidnederland – de mogelijkheden te onderzoeken van een meerdaags opera-festival in Den Bosch, een event waarin de energieën van *Opera op de Parade*, een *Opera Sing a Long*, en de internationale zangwedstrijd, gebundeld zouden kunnen worden. Waarna vervolgens een tournee volgt langs diverse steden en festivals.

Last but not least werkt Opera Zuid, als leerbedrijf, ook nauw samen met belangrijke opleidingsinstituten in de regio, zoals de Hogeschool Zuyd en Fontys Hogeschool Tilburg en SINTLUCAS Eindhoven. Door het creëren van spannende stage-mogelijkheden willen we zo ook op het vlak van vormgeving, theatertechnieken en andere erg gespecialiseerde (muziek-)theaterberoepen, aan talentontwikkeling doen.

2.5 Bedrijf en organisatie

2.5.1 Samenstelling Bestuur en Raad van Toezicht

In het jaar 2019 bestond het Bestuur van Opera Zuid uit:

- Waut Koeken, Intendant vanaf 2017.

De Raad van Toezicht van Opera Zuid was in het jaar 2019 als volgt samengesteld:

Drs. G.H. Hoefsloot, voorzitter vanaf 16-06-2010.

Functies:

- Lid Raad van Commissarissen Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) BV;
- Voorzitter Raad van Commissarissen Altera Vastgoed NV;
- Voorzitter Raad van Commissarissen Tilburg Bastianen Groep BV.

Drs. C.J.N.M. Jacobs, vicevoorzitter vanaf 14-10-2010.

Functies:

- Voorzitter Raad van Toezicht Festival Musica Sacra;
- Lid Raad van Toezicht Bureau Europa Maastricht;
- Lid Bestuur Stichting Brightland Creations;
- Lid Bestuur Stichting Personeel Spaarbank Maastricht;
- Adviseur transformatie stichting Engeln – Gevekefonds

Mw. G.M.J.M. Stratermans AA, penningmeester 24-10-2019

Hoofdfunctie:

- Accountant ZIJ-SPAN B.V.

Nevenfunctie:

- Lid Raad van Toezicht Huis voor de Kunsten Limburg

Dhr. mr. J.F.M. Heuvelmans, secretaris vanaf 16-05-2013.

Hoofdfunctie:

- Advocaat, Bogaerts & Groenen advocaten.

Nevenfuncties:

- Voorzitter Bedrijven Overleg Regio Tilburg
- Bestuurslid VNO-NCW Midden-Brabant
- Lid Raad van Advies Unipartners Tilburg
- Lid Raad van Toezicht Fonds Spiegelglas
- Lid KoBra Tilburg

Dhr. mr. L.B. Langevoort, lid vanaf 01-07-2017.

Hoofdfuncties:

- Intendant der Kölner Philharmonie;

- Directeur KölnMusik GmbH;
- Directeur AchtBrücken GmbH.

Nevenfuncties:

- Lid Kuratorium European Academy of Sciences and Arts, Salzburg;
- President European Concert Hall Organisation, Brussel;
- Lid Beirat Deutsche Orchester Stiftung, Berlijn;
- Lid Beirat Dirigentenforum Deutsche MusikRat Projekt GmbH, Bonn;
- Vice-voorzitter Deutsche Konzerthauskonferenz;
- Lid Beirat Junge Deutsche Philharmonie, Frankfurt;
- Lid Raad van Toezicht Liz Mohn Kultur- und Musikstiftung, Berlijn/Gütersloh;
- Lid Kuratorium Rheinland Common Purpose Deutschland GmbH, Keulen;
- Lid Kuratorium Ensemble Musikfabrik, Köln;
- Lid Kuratorium Landes Jugend Ensembles der Landesmusikrat NRW, Düsseldorf;
- Voorzitter Beirat Kultur City Marketing Köln e.V., Köln;
- Lid Kuratorium KölnAlumni – Universität zu Köln;
- Lid Beirat Kuratorium KölnMusik e.V., Köln;
- Penningmeester Raad van Toezicht ON – Neue Musik Köln e.V., Köln;
- Voorzitter Kuratorium Orchesterakademie GürzenichOrchester Köln, Köln;
- Voorzitter Raad van Toezicht Planet Kultur e.V., Köln;
- Lid van Kuratorium Verein der Freunde und Förderer der Rheinische Musikschule, Köln;
- Lid raad van Toezicht Zentral Dombau-Verein Köln.

Mevr. E. Blanksma, lid vanaf 01-11-2018

Hoofdfunctie:

- Burgemeester van Helmond

Nevenfuncties:

- Lid Adviescommissie geschilbeslechting prestatieafspraken Woningwet
- Voorzitter Raad van Toezicht NIBUD (Nationaal Instituut budgetvoorlichting)
- Voorzitter Stichting toetsing verzekeraar
- Lid Raad van Toezicht DITSS (Dutch Institute for Technology, Safety & Security)
- Lid Raad van Bestuur Vlaams-Nederlands Huis deBuren
- Lid Nationaal Comité Veteranen dag

Dhr. ir. H.P.M. Kivits, ere-voorzitter

2.5.2 Governance Code Cultuur

Opera Zuid onderschrijft en past de acht principes en aanbevelingen van de code toe omdat deze een noodzakelijk normatief kader bieden en tegelijk een instrument vormen bij het inrichten van professioneel en betrouwbaar bestuur en toezicht, en bijdragen aan transparante communicatie en vertrouwen.

Waarde scheppen voor en in de samenleving

1. Door toegankelijke en hoogwaardige programmering en zorg voor educatie, participatie en talentontwikkeling, geven we culturele waarde door aan een nieuwe generatie. Opera Zuid ontwikkelt lokale, regionale en landelijke opera-

Bij Opera Zuid moet iedere medewerker, voor of achter de schermen, in een gezonde, veilige, prettige en inspirerende omgeving kunnen werken. Waar zij of hij gewaardeerd wordt om bijzonder talent en die waardering ook terugziet in een eerlijke beloning en voldoende mogelijkheden voor de toekomst.

Het creëren en onderhouden van een cultuur van integriteit en onafhankelijkheid bij bestuurder en toezichthouders en via hen bij alle medewerkers van het gezelschap vereist wederkerige openheid en transparantie en een sfeer van veiligheid. Maar ook de vertaling daarvan in duidelijke regels die op iedereen van toepassing zijn.

Initiatieven waarmee het draagvlak wordt versterkt bij een diverser publiek. Ook als talentontwikkelaar en als culturele werkgever creëren we maatschappelijke waarde.

2. Opera Zuid kent een Raad-van-Toezicht (RvT) model, waarin bestuur en RvT duidelijke taken en verantwoordelijkheden hebben ten aanzien van het naleven van de Code. Gezien de grote dagdagelijkse operationele betrokkenheid van het bestuur en het grote aantal externe stakeholders heeft dit model voor Opera Zuid voordelen boven het bestuursmodel.

Integriteit

3. We implementeren dit principe door:
 - Het uitleggen, benadrukken en naleven van de gedragscode voor alle medewerkers;
 - Aanwezigheid van een vertrouwenspersoon;
 - Organiseren van twee bijeenkomsten per jaar waarin alle medewerkers rechtstreeks met de RvT kunnen spreken;
 - Transparante wervingsprocessen van RvT leden inclusief screening op mogelijke belangenverstrengeling;
 - Niet-deelname aan besluitvorming indien er sprake zou zijn van tegenstrijdig belang.
4. Opera Zuid heeft een Stichting als rechtsvorm en wordt bestuurd door de Intendant, die voorzitter is van het managementteam. Alle functies kennen een functieomschrijving waarin verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn omschreven. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden van Bestuur en RvT zijn

vastgelegd in de Statuten en RvT-/ Directiereglement en Procuratieregeling. Jaarlijks zijn er zes formele RvT-vergaderingen in aanwezigheid van de bestuurder, daarnaast is er regelmatig overleg tussen het managementteam en de RvT.

Zorgvuldig bestuur

5. Het Bestuur van Opera Zuid heeft als taak haar maatschappelijke rol te realiseren binnen de met de subsidiënten overeengekomen kaders. Indien er sprake is van andere artistieke en zakelijke afwegingen of belangen dan die van de subsidiënten, of medewerkers, wordt hier overleg over gevoerd met de desbetreffende persoon of subsidiënten.
6. Zorgvuldigheid en verantwoord omgaan met mensen en middelen betekent in het huidig kunstenplan vooral sturing op continuïteit en efficiency en de zorg voor een veilige werkomgeving. Speciaal punt van aandacht is vooral de verhouding tussen werkdruk en passende beloning. De bestuurder hanteert een strakke sturing op budgetten en liquiditeit en past gerichte risicobeheersing en controle toe.

Goed toezicht

7. Dit principe krijgt aldus vorm:
 - De rol van de Raad is zowel toezichthoudend als adviserend;
 - De RvT fungeert als werkgever van de Algemeen Directeur/Intendant, volgt de regels ten aanzien van de gesprekscyclus en legt verslagen vast;
 - De RvT bespreekt ieder jaar haar eigen functioneren, eens in de drie jaar vindt dit plaats onder externe begeleiding.
 - De jaarrekening, het jaarverslag en andere financiële rapportages worden voorzien van een onafhankelijke, rechtsgeldige accountantsverklaring.
 -
8. De werving van RVT gebeurt via een openbare procedure, op basis van een profiel waarbij belang wordt gehecht een diverse samenstelling qua competenties, werkervaring, woonplaats, leeftijd, gender en culturele achtergrond. Binnen de RvT bestaan de volgende functies: voorzitter, vicevoorzitter, secretaris, penningmeester en algemene leden. Daarnaast bestaan er twee commissies, de financiële commissie (audit) en de remuneratie/benoemingscommissie.

Het rooster van aftreden ziet er als volgt uit (XX betekent niet herbenoembaar):

	Benoemd	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
De heer G.H. Hoefsloot	2010		XX							
De heer C.J.N.M. Jacobs	2010	XX								
De heer M. Heuvelmans	2013		X				XX			
De heer L.B. Langevoort	2017		X				XX			
Mevrouw E. Blanksma-v.d. Heuvel	2018			X				XX		
Mevrouw G. Stratermans AA	2019				X				XX	
Vacature	2020					X				XX

2.5.3 Diversiteit en Inclusie

Opera Zuid gelooft in opera van en voor iedereen. We vinden het van cruciaal belang om opera zo breed mogelijk te kunnen delen. Om dit doel na te streven voert Opera Zuid een beleid rond diversiteit en inclusie aan de hand van de handreikingen van de Code.

Vanuit haar missie wil Opera Zuid opera bereikbaar maken voor iedereen. Wij willen onze kunst met zoveel mogelijk delen, ongeacht achtergrond, afkomst, gender, opleidingsniveau, leeftijd of financiële draagkracht. Ons hele beleidsplan is van dit streven doordrongen. Toegankelijkheid, nabijheid en herkenbaarheid staan centraal. De voorbije periode werkten wij een diversiteitsbeleid uit rond de vier P's. In 2019 begonnen we met de vijf stappen van de nieuwe code. In 2020 werken we aan stap vier, het vertalen van ons huidige beleid in een actieplan voor de toekomst.

Personeel Bij de samenstelling van artistieke teams en cast en crew, houdt Opera Zuid geen enkele rekening met andere factoren dan artistiek profiel, vakkennis en de muzikale vereisten en typering van zangpartijen. Aspecten als afkomst, nationaliteit, geaardheid, overtuiging, geloof, gender e.d. worden expliciet buiten de artistieke deliberatie gehouden. Leeftijd speelt enkel een rol voor zover deze met ervaring en ontwikkeling te maken heeft; geslacht speelt enkel een rol bij de vereisten van de zangpartij. Opera Zuid streeft bewust een grote differentiatie in nationaliteiten en achtergrond na. In werving- en selectieprocedures wordt expliciet rekening gehouden met factoren die gelijke kansen kunnen beïnvloeden. Het streven van Opera Zuid om een afspiegeling te vormen van de samenleving en om culturele diversiteit ook bij de samenstelling van ons vaste team maximaal na te streven wordt nadrukkelijk vermeld in vacatureteksten.

Programmering Bij de programmering leggen wij de nadruk op de universeel herkenbare thema's van opera in een zo divers mogelijke titelkeuze. We focussen op fysieke, financiële en inhoudelijke toegankelijkheid. Door randprogrammering verruimen we ons bereik; met community-opera's maken we opera van en voor iedereen. We bieden toegankelijke achtergrondinformatie (gratis programmaboekjes en inleidingen) en toonmomenten, workshops en concerten op onverwachte locaties als kroegen en festivals. Met Opera op de Parade bieden we jaarlijks een unieke, voor iedereen gratis toegankelijke totaalbeleving.

Publiek en Partners De grootste uitdaging voor een reizend gezelschap zijn de verschillen in demografische contexten van de diverse steden waar we spelen. Dit vergt nauwe samenwerking met de theaters om binding met de lokale omgevingscontext te krijgen. Voor Opera Zuid zijn publiekswerking en participatie quasi synoniem. Daarbij leggen wij een sterke focus op het bereiken van mensen die niet eerder, om welke reden dan ook, in aanraking kwamen met cultuur en opera. We zoeken daarbij samenwerking met partners als Cultuur-Inclusief, Trajekt, Buurtnetwerk Malpertuis of Adelheid+Zina. Voor ons participatiebeleid werken we ook samen met philharmonie zuidnederland (bijv. De Klanken van Noordwest). Onze huisvesting in de Maastrichtse wijk Malpertuis groeide

uit tot een ontmoetingsplek voor de hele buurt, waar mensen op spontane wijze met opera in aanraking komen, waar de voedselbank thuis is en waar bijeenkomsten, repetities en optredens plaatsvinden.

2.5.4 Fair Practice en werkgeverschap

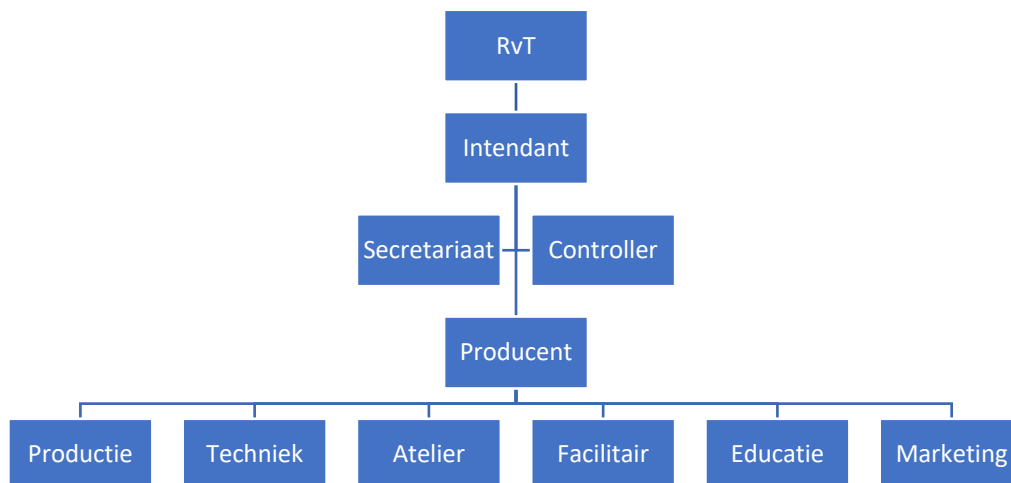
Als werkgever en opleider van (inter)nationaal talent neemt Opera Zuid haar rol en taak inzake Fair Practice zeer ernstig. De afgelopen jaren werden op dit vlak reeds grote stappen gezet, onder meer door een nieuwe arbeidsvoorwaardenregeling, directe en open interne communicatie, het aanstellen van een vertrouwenspersoon, een preventieadviseur en het corrigeren van achtergebleven salarisverhogingen. We doen aan zelfevaluatie en laten ons ook extern monitoren (zo hadden we een uitvoerig onderhoud met het bureau Sirm (Strategies in regulated markets). De belangrijkste verbeterpunten voor de toekomst zijn het aanpakken van de hoge werkdruk en het structurele overwerk door de onderbezetting bij ons gezelschap.

Eerlijke arbeidspraktijk en correcte verloning staan bij Opera Zuid centraal. Ons hele beleidsplan is doordrongen van onze inzet op dit terrein en de duurzame maatregelen die we daarbij nemen (waarvan de belangrijkste zijn: het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden van personeel in loondienst en het voorzien van groeimogelijkheden in verloning; het uitbreiden van de formatie en het verbeteren van de beloning van ingehuurd personeel). De hoogte van de aangevraagde subsidies is hierop aangepast.

2.5.5 Personeel en organisatie

Opera Zuid is niet gebonden aan een CAO maar hanteert een arbeidsvoorwaardenreglement. Binnen het huidige arbeidsreglement zijn afspraken vastgelegd over de beoordeling en beloning, de toepassing van de BBRA-schalen en de werktijdenregeling. Opera Zuid biedt een winter- en zomerstop aan ter compensatie van meerwerk tijdens productiepieken. We willen medewerkers aan ons binden middels vaste contracten en ruimte bieden voor individuele ontwikkeling. Binnenkort openen we de dialoog met ons personeel over aanpassingen in het nieuwe reglement per 01.01.2021.

Opera Zuid werkte de afgelopen periode met succes aan de transitie tot productiegericht gezelschap. Bedrijfsprocessen werden geoptimaliseerd en efficiëntiewinsten werden geboekt door het stroomlijnen van onze werking vanuit productieprocessen. Bijgaand organogram schetst het plan voor onze huidige formatie.

Het jaar 2020 zal een overgangsjaar worden op weg naar het nieuwe kunstenplan. Het is van groot belang de betrokkenheid van de medewerkers te koesteren gedurende het traject naar de nieuwe toekomst. Vooruitlopend op goedkeuring van onze plannen voor het nieuwe kunstenplan voorzien we vanaf 2021 ruimte voor investering in de noodzakelijke versterking van de basiscapaciteit en verlaging van de werkdruk. We versterken en professionaliseren onze formatie met medewerkers voor commercieel management, cultuureducatie, participatie, marketing en productie.

Voor ons personeel voorzien we ruimte voor zowel groei in het salaristraject als talentontwikkeling binnen de organisatie. Deze investeringen zijn nodig en belangrijk, zowel voor onze maatschappelijke en artistieke rol als ook voor ons werkgeverschap.

2.6 Financiën

De financiële positie vraagt onverminderd veel aandacht en blijft zeer kwetsbaar. De ingezette weg van verbetering van de artistieke kwaliteit krijgt langzaam weerslag in verbetering van de financiële resultaten. Ondanks de aanhoudende krapte aan middelen maar gesteund door de niet aflatende energie van onze medewerkers zien we de toekomst met vertrouwen tegemoet.

2.6.1 Exploitatieresultaat

Het boekjaar 2019 sloten we af met een resultaat van +/- € 6.064, een verbetering ten opzichte van 2018 met ruim € 10.000. De producties *Fantasio* en *Die Zauberflöte* waren succesvol en genereerden meer inkomsten dan begroot. De stijging van de activiteitenlasten die hiermee gepaard gingen werd mede gecompenseerd door besparingen in de beheerslasten.

2.6.2 Liquiditeitspositie

De liquiditeit blijft een punt van zorg binnen Opera Zuid. De liquiditeitsondersteuning door eerdere uitbetaling van subsidie door de provincie Noord-Brabant en door middel van extra bevoorschotting door het Ministerie van OCW blijft onverminderd van toepassing. Deze bevoorschotting wordt jaarlijks afgebouwd. Het positieve exploitatieresultaat draagt bij aan een verbetering van de liquiditeit, maar noodzakelijke investeringen voor vervanging van materieel zetten de liquiditeit verder onder druk.

2.6.3 Eigen vermogen

Ultimo 2019 bedraagt het eigen vermogen van Opera Zuid € 75.883, opgebouwd uit een vrij ter beschikking staande algemene reserve van € 75.005 en het bestemmingsfonds van de Provincie Noord-Brabant ten bedrage van € 878. Het gewijzigde beleid van het Ministerie OCW ten aanzien van reserves en bestemmingsfondsen heeft ertoe geleid dat de ultimo 2018 gevormde bestemmingsfondsen dit boekjaar konden worden toegevoegd aan de algemene reserve. De solvabiliteitsratio (eigen vermogen/totale vermogen) bedraagt 11%. Dit is een lichte verbetering ten opzichte van vorig jaar (2018: 9%) door verdere afbouw van het voorschot OCW.

2.6.4 Eigen inkomsten

De eigen inkomstennorm voor culturele instellingen (totaal eigen inkomsten/totaal structurele subsidies) bedraagt 23,5%. Voor Opera Zuid geldt in 2019 een percentage van 28 (2018 30%). Dit is ruim boven de norm.

2.6.5 Ondernemerschap

Aan de basis van het ondernemerschap van Opera Zuid ligt de noodzaak tot versterking van de maatschappelijke relevantie en verbondenheid met ons publiek en stakeholders om een bredere basis te leggen voor de exploitatie van ons product. We geven hier

invulling aan door samenwerkingen aan te gaan met zoveel mogelijk partijen, zowel lokaal, regionaal als (inter-)nationaal. Uitgangspunt bij de samenwerkingen is een faire trade-off tussen partijen met ieder een specifieke input. Nadruk ligt hierbij vooral op sharing energy en niet op ontwikkeling van volume projecten. Voorbeelden hiervan in het verslagjaar 2019 zijn de totstandkoming van *Het Meermeisje* (i.s.m. Holland Opera), *Fantasio* (met Guy&Roni's Poetic Disasters Club en FASHIONCLASH Maastricht) en *Die Zauberflöte* (i.s.m. NOF Fribourg). Onze bredere maatschappelijke verankering in combinatie met een sterkere artistieke profilering en branding moet de basis vormen voor nieuw beleid ten aanzien van sponsoring en fondsenwerving.

2.6.6 Risicoparagraaf

Aan de basis van ons handelen ligt de verwachting van continuering van de subsidiering door de diverse overheden en de realisering van de begrote opbrengsten. Mocht de aangevraagde hogere subsidie in het nieuwe kunstenplan niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd worden dan valt de belangrijkste grondslag onder de voorgenomen activiteiten weg en moeten de plannen en de toekomst van Opera Zuid heroverwogen worden. Tegenvallende eigen inkomsten zullen we zelf moeten compenseren.

Het productieproces is zo ingericht dat de activiteitenlast per productie opnieuw wordt ingevuld. Per productie is aan de kostenkant maatwerk voorzien en bewegen de kosten zoveel mogelijk mee met het aantal gerealiseerde voorstellingen. Dit heeft de flexibiliteit en slagkracht aanzienlijk verhoogd. Verbeterde monitoring van de kosten en intensievere communicatie hierover heeft verder geleid tot een hoger kostenbewustzijn in de hele breedte van de organisatie. Hierdoor worden signalen van kostenafwijkingen en mogelijk tegenvallende inkomsten sneller opgemerkt.

Mochten inkomsten evenwel tegenvallen dan moeten maatregelen worden genomen ter compensatie. In eerste instantie zal gezocht worden naar (1) alternatieve financiering. Verder zal (2) de inspanning op het gebied van sponsoring en fondsenwerving geïntensiveerd moeten worden. We realiseren ons dat de oogst van deze inspanningen niet vanaf het eerste jaar volledig beschikbaar zal zijn.

Wanneer compensatie aan de inkomstenkant niet toereikend is zullen besparingen aan de kostenkant noodzakelijk zijn. De kernactiviteiten komen daarmee wel in gevaar. (3) Artistiek kunnen omvangrijke producties, voor zover nog niet contractueel ingezet, worden ingeruild voor producties met bijvoorbeeld minder cast en koor. (4) Een uiterste maatregel is het schrappen van alle (maatschappelijke) nevenactiviteiten. Dit tast ons hart aan. (5) Beperking van het aantal uitvoeringen biedt een mogelijkheid tot besparing. (6) Besparingen in de materiële activiteitenlasten bij de voorbereidings- en maakkosten. De nieuw ingezette kwaliteitsslag wordt hiermee echter weer tenietgedaan. (7) De werkbudgetten op beheerslasten niveau kunnen worden gereduceerd. (8) Het terugdraaien van de bezetting in fte's is een pijnlijke besparingsmaatregel. (9) Daar waar kostenverlaging binnen het boekjaar niet meer mogelijk is kan alleen nog gecompenseerd worden in latere jaren met in achtneming van een zeer klein eigen vermogen.

3. Jaarrekening 2019

3.1 Balans per 31 december 2019

ACTIVA	31 december 2019		31 december 2018	
	€	€	€	€
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	51.151		54.159	
Inventaris en inrichting	0		426	
Vaste bedrijfsmiddelen	<u>101.061</u>		<u>74.879</u>	
	152.212		129.464	
Totaal vaste activa		152.212		129.464
Vlottende activa				
Vorderingen				
Debiteuren	300.460		141.775	
Belastingen en sociale verzekeringen	46.262		52.057	
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>61.863</u>		<u>169.768</u>	
	408.585		363.600	
Liquide middelen	100.003		267.447	
Totaal vlottende activa		508.588		631.047
TOTAAL ACTIVA		660.800		760.511
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Algemene reserve		75.005		45.453
Bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016	0		3.886	
Bestemmingsfonds provincie Limburg	0		20.481	
Bestemmingsfonds provincie Noord-Brabant	878		0	
Bestemmingsfonds gemeente Maastricht	<u>0</u>		<u>0</u>	
		878		24.367
Langlopende schulden				
Hypothecaire lening		71.952		73.908
Kortlopende schulden				
Crediteuren	108.815		157.765	
Belastingen en sociale premies	1.745		0	
Overige schulden en overlopende passiva	<u>402.405</u>		<u>459.017</u>	
		512.965		616.782
TOTAAL PASSIVA		660.800		760.511

3.2 Categoriele exploitatierekening 2019

Baten	Huidig boekjaar	Begroting	Vorig boekjaar
	€	€	€
Eigen Inkomsten			
1. Publieksinkomsten binnenland (2+3+4+5)	410.067	394.430	403.798
2. Recette	13.147	0	5.754
3. Uitkoop	326.931	0	329.751
4. Partage	62.737	0	43.738
5. Overige publieksinkomsten	7.253	0	24.555
6. Publieksinkomsten buitenland	47.151	48.000	55.375
7. Totale Publieksinkomsten (1+6)	457.218	442.430	459.173
8. Sponsorinkomsten	13.500	13.500	13.500
9. Vergoedingen Coproductent	6.330	0	0
10. Overige Directe Inkomsten	1.500	3.500	15.744
11. Totaal Overige Directe Inkomsten (8+9+10)	21.330	17.000	29.244
12. Totaal Directe Inkomsten	478.548	459.430	488.417
13. Indirecte Inkomsten	38.746	37.000	45.676
14. Private middelen - particulieren incl. Vriendenvereniging	4.515	6.000	5.138
15. Private middelen - bedrijven	0	0	0
16. Private middelen - private fondsen	2.500	30.000	6.500
17. Private middelen - goede doelen loterijen	0	0	0
18. Totale bijdragen uit private middelen (14+15+16+17)	7.015	36.000	11.638
19. Totaal eigen inkomsten (12+13+18)	524.309	532.430	545.731
20. Baten in natura	0	0	0
Subsidies			
21. Totaal structureel OCW	1.108.216	1.095.267	1.079.084
22. Totaal structureel Provincie	662.885	650.000	656.000
23. Totaal structureel Gemeente	90.841	90.725	89.725
24. Totaal structureel publieke subsidie overig	0	0	0
25. Totaal structurele subsidie	1.861.942	1.835.992	1.824.809
26. Incidentele publieke subsidies	30.000	0	60.000
27. Totale subsidies	1.891.942	1.835.992	1.884.809
TOTALE BATEN (19+20+27)	2.416.251	2.368.422	2.430.540

	Huidig boekjaar	Begroting	Huidig boekjaar
	€	€	€
LASTEN			
1. Beheerslasten materieel	246.715	262.662	233.116
2. Beheerslasten personeel	<u>465.019</u>	<u>468.487</u>	<u>437.532</u>
3. Beheerslasten totaal (1+2)	711.735	731.149	670.648
4. Activiteitenlasten materieel	331.735	305.759	404.999
5. Activiteitenlasten personeel	1.363.721	1.325.775	1.355.555
6. Activiteitenlasten totaal (4+5)	<u>1.695.456</u>	<u>1.631.534</u>	<u>1.760.554</u>
TOTALE LASTEN (3+6)	<u>2.407.191</u>	<u>2.362.683</u>	<u>2.431.202</u>
7. Saldo uit gewone bedrijfsvoering (totale baten - totale lasten)	9.061	5.739	-662
8. Saldo rentebaten/-lasten	<u>-2.997</u>	<u>-3.350</u>	<u>-3.376</u>
EXPLOITATIERESULTAAT (7+8)	<u>6.064</u>	<u>2.389</u>	<u>-4.038</u>

PERSONEEL EN VRIJWILLIGERS	<u>Huidig Boekjaar</u>		<u>Begroting</u>		<u>Vorig Boekjaar</u>	
Specificatie personeelslasten (gemiddelde fte's)	€	fte	€	fte	€	fte
1. Waarvan vast contract	609.681	10,55	506.368	8,35	455.716	7,43
2. Waarvan tijdelijk contract	149.043	2,23	199.554	3,00	187.010	3,19
3. Waarvan inhuur	1.078.076		1.088.339		1.152.035	
4. Personeelslasten totaal (1+2+3)	1.836.800	12,78	1.794.261	11,35	1.794.761	10,62
Vrijwilligers	<u>aantal</u>		<u>aantal</u>		<u>aantal</u>	
5. Vrijwilligers: fte	0,5		0,1		0,1	
6. Vrijwilligers: personen	2		1		1	

3.3 Kasstroomoverzicht 2019

	2019	2018
I Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat	6.064	-4.038
Afschrijving materiële vaste activa	28.538	26.502
Mutatie reserveringen	<u>0</u>	<u>0</u>
Brutokasstroom uit operationele activiteiten	34.601	22.464
Mutatie vorderingen	-44.985	-133.135
Mutatie kortlopende schulden	<u>-103.818</u>	<u>-35.167</u>
Nettokasstroom uit operationele activiteiten	-114.202	-145.838
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-51.286	-12.978
Desinvesterings in materiële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-51.286	-12.978
III Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	0	77.000
Aflossing uit langlopende schulden	<u>-1.956</u>	<u>-80.235</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>-1.956</u>	<u>-3.235</u>
Mutatie liquide middelen (I-II+III)	-167.444	-162.051
Liquide middelen einde boekjaar	100.003	267.447
Liquide middelen begin boekjaar	<u>267.447</u>	<u>429.498</u>
Mutatie liquide middelen	-167.444	-162.051

3.4 Grondslagen voor de Jaarrekening

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld en ingericht in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, die is uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Tevens is rekening gehouden met de voorschriften volgens het Handboek verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 (hierna Handboek OCW).

Beleidsregels toepassing Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) is met ingang van 1 januari 2013 van kracht.

Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van de stichting.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2018 zijn waar nodig geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2019 mogelijk te maken.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

Het bedrijfsgebouw wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, verminderd met de lineaire berekende afschrijvingen op basis van de geschatte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, verminderd met de lineair berekende afschrijvingen op basis van de geschatte toekomstige gebruiksduur. De afschrijvingslasten komen ten laste van de exploitatierekening. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroom genererende eenheid waartoe het behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een

actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de stichting wordt ingedeeld in verschillende reserves.

Algemene reserve

Dit betreft dat deel van het eigen vermogen waar geen specifieke besteding aan is gegeven door derden of de directie.

Bestemmingsreserves

Aan deze van het vermogen afgezonderde reserves is door de directie van de stichting onder goedkeuring van de Raad van Toezicht een in de jaarrekening omschreven bestedingsmogelijkheid gegeven. Deze ligt in het verlengde van de doelstelling van de stichting.

Bestemmingsfonds

Aan deze van het vermogen afgezonderde reserves zijn op voorschrift van het ministerie van OCW, provincie Limburg, provincie Noord-Brabant en de gemeente Maastricht een in de jaarrekening omschreven bestedingsmogelijkheid gegeven. Deze ligt in het verlengde van de doelstelling van de stichting.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Schulden

Schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is gelijk aan de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het exploitatieresultaat wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. De baten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd. Baten die worden ontvangen in de vorm van zaken of diensten worden gewaardeerd tegen de reële waarde, voor zover deze bepaalbaar is. In dat geval worden zodanige baten in de staat van baten en lasten verantwoord.

Lasten worden verantwoord zodra zij voorzienbaar zijn. Aanschaffingen voor decors, kostuums, rekwisieten, belichtingsmateriaal voor de eigen programmering worden verantwoord in het jaar dat de voorstelling wordt opgevoerd.

Subsidies

De structurele subsidies die worden ontvangen ten behoeve van de exploitatie van voortdurende activiteiten worden als baten verantwoord in de exploitatierekening in het jaar waar de toekenning voor geldt. De subsidies worden verantwoord als het aannemelijk is dat deze worden ontvangen en Stichting Opera Zuid de condities voor ontvangst kan aantonen.

Sponsorbijdragen

Bijdragen van sponsors worden verantwoord in het jaar waarop de bijdrage betrekking heeft.

Giften

Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland. Giften bestaande uit diensten worden in het algemeen niet financieel verantwoord, tenzij dit op geld waardeerbare diensten van bedrijven betreft.

De niet-financiële bijdrage die door vrijwilligers wordt geleverd, wordt niet in de staat van baten en lasten verantwoord.

Afschrijvingen

Materiele vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

3.5 Toelichting balans per 31 december 2019

ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn als volgt te specificeren:

	Gebouwen en terreinen €	Inventaris en inrichting €	Vaste bedrijfs- middelen €	Totaal €
Stand per 1 januari 2019				
Verkrijgingsprijzen	120.354	12.746	146.674	279.774
Cumulatieve afschrijvingen	<u>66.195</u>	<u>12.320</u>	<u>71.795</u>	<u>150.310</u>
Boekwaarden	54.159	426	74.879	129.464
Mutaties				
Investerings	0	0	51.286	51.286
Desinvesterings	0	0	0	0
Afschrijvingen	-3.008	-426	-25.104	-28.538
Cumulatieve afschrijvingen desinvesterings	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
	-3.008	-426	26.182	22.748
Stand per 31 december 2019				
Verkrijgingsprijzen	120.354	12.746	197.960	331.060
Cumulatieve afschrijvingen	<u>69.203</u>	<u>12.746</u>	<u>96.899</u>	<u>178.848</u>
Boekwaarden	<u>51.151</u>	<u>0</u>	<u>101.061</u>	<u>152.212</u>
Afschrijvingspercentages	2,5%	20%	20%	

Per balansdatum is er geen indicatie dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is.

Op het onroerend goed is een hypothecair recht gevestigd tot zekerheid van de verstrekte hypothecaire lening ad € 77.000.

Kostuums, decors en rekvisieten van 3 producties liggen opgeslagen in een gehuurde locatie, deze worden niet gewaardeerd.

Vorderingen

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

Debiteuren	<u>31-12-2019</u> €	<u>31-12-2018</u> €
Debiteuren	300.460	141.775
Voorziening dubieuze debiteuren	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo debiteuren	<u>300.460</u>	<u>141.775</u>

Dit betreft voor het grootste deel in rekening gebrachte maar nog niet betaalde garantiesommen.

Geen van deze bedragen heeft een looptijd van langer dan een jaar.

Belastingen en sociale verzekeringen	<u>31-12-2019</u> €	<u>31-12-2018</u> €
Omzetbelasting	46.262	51.436
Pensioenen	<u>0</u>	<u>621</u>
	<u>46.262</u>	<u>52.057</u>

Overige vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2019</u> €	<u>31-12-2018</u> €
Waarborgsommen	1.445	3.995
Nog te ontvangen bedragen	33.694	77.813
Vooruitbetaalde kosten	26.725	79.827
Diversen	<u>0</u>	<u>8.133</u>
	<u>61.863</u>	<u>169.768</u>

Liquide middelen

De liquide middelen per 31 december 2019 zijn als volgt te specificeren:

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Kas	497	223
Van Lanschot Bankiers	58.473	63.954
Rabobank	38.461	200.197
ING bank	2.573	3.073
	<u>100.003</u>	<u>267.447</u>

De liquide middelen zijn vrij ter beschikking van de stichting.

De lopende rekening bij de Rabobank beschikt over een kredietfaciliteit van € 25.000. Deze faciliteit is in 2019 niet benut.

PASSIVA

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve laat het volgende verloop zien:

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Saldo primo	45.453	47.190
Resultaat lopend boekjaar c.q. voorgaand jaar	6.064	-4.038
Onttrekking aan Bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016	3.886	0
Onttrekking aan Bestemmingsreserve OC&W	20.481	0
	75.884	43.152
T.l.v bestemmingsfondsen	-878	2.301
Saldo ultimo	75.005	45.453

Het resultaat 2018 werd naar rato toegerekend aan de algemene reserve en de bestemmingsfo

Het resultaat 2019 wordt naar rato toegerekend aan de algemene reserve en de bestemmingsfondsen.

Bestemmingsfondsen

De Minister van OCW heeft de Regeling op het specifieke cultuurbeleid art. 2.16 per 11.11.2019 herzien.

Deze herziening betekent dat de verplichting tot het aanhouden van een bestemmingsfonds voor nog niet benutte subsidie is komen te vervallen. De aldus gereserveerde middelen kunnen uitsluitend worden besteed aan de doeleinden waarvoor de subsidie werd verstrekt. Het bestemmingsfonds is toegevoegd aan de algemene reserve.

De provincie Limburg heeft de 'Beleidsregels met betrekking tot reserves en voorzieningen bij structurele exploitatiesubsidies 2017' ingetrokken per 20.11.2019. Het bestemmingsfonds is toegevoegd aan de algemene reserve.

Conform de richtlijnen van de provincie Noord-Brabant wordt een egaliseringsreserve gevormd in de zin van art. 4:72 van de Awb.

Deze reserve bedraagt maximaal 10% van de verleende subsidie voor het betreffende boekjaar, met een maximum van 10% van het totaal verleende subsidiebedrag bij vaststelling van de subsidie.

Conform kennisgeving door de gemeente Maastricht wordt voor het bestemmingsfonds gemeente Maastricht de rekenmethodiek gebruikt van het Ministerie OCW.

Bestemmingsfondsen	Subsidie 2019	Aandeel	Toerekening Resultaat	Toevoeging Bestemmings- reserve	Saldo 2018	Saldo 2019
Restant subsidie OCW 2013-2016	1.108.216	0%	0	-3.886	3.886	0
Provincie Limburg	312.885	0%	0	-20.481	20.481	0
Provincie Noord-Brabant	350.000	14%	878	0	0	878
Gemeente Maastricht	90.841	0%	0	0	-	0
Totale structurele subsidie	1.861.942	14%	878	-24.367	24.367	878
Totale baten	2.416.251					
Resultaat 2019	6.064					

Langlopende schulden	<u>2019</u>	<u>2018</u>
	€	€
<u>Hypothecaire lening Rabobank</u>		
Hoofdsom per 1 januari	77.000	0
Cumulatieve aflossingen per 1 januari	<u>1.212</u>	<u>0</u>
Restant hoofdsom per 1 januari	75.788	0
 Opgenomen in boekjaar	0	77.000
Aflossingen in boekjaar	1.880	1.212
 Restant hoofdsom per 31 december	73.908	75.788
Kortlopende deel per 31 december	<u>1.957</u>	<u>1.880</u>
Langlopend deel per 31 december	<u>71.952</u>	<u>73.908</u>
 Resterende looptijd > 1 jaar	71.952	
Resterende looptijd > 5 jaar	63.295	

Door de Rabobank is in 2018 een hypothecaire lening verstrekt voor een bedrag van € 77.000 met een looptijd van 25 jaar. De rente over deze lening bedraagt 4,0% per jaar (rentevastperiode van 10 jaar). Het betreft een annuïteitenlening. Het maandelijkse termijnbedrag bedraagt € 406,33. Het registergoed aan de Coxstraat te Maastricht dient als zekerheid voor deze lening.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben allen een resterende looptijd van korter dan een jaar.	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
 Crediteuren	<u>108.815</u>	<u>157.765</u>
 Belastingen en sociale verzekeringen	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Loonheffing	1.550	0
Pensioenen	<u>195</u>	<u>0</u>
	<u>1.745</u>	<u>0</u>
 Overige schulden en overlopende passiva	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
Vooruitontvangen subsidie Ministerie van OCW	83.333	166.666
Vooruitontvangen subsidie provincie Noord-Brabant	175.000	175.000
Vooruitontvangen subsidie provincie Limburg	20.000	0
Nog te betalen kosten	69.434	80.697
Vooruitontvangen bedragen	11.000	0
Reservering vakantiegeld en vakantiedagen	41.681	34.774
Aflossing hypotheek Rabobank	<u>1.957</u>	<u>1.880</u>
	<u>402.405</u>	<u>459.017</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Operational leasing

Gedurende het boekjaar 2019 heeft de stichting € 8.153 aan leasebetalingen verantwoord in de exploitatierekening.

Het betreft operational leasing van een kopieerapparaat.

Het leasecontract is 28 november 2018 aangegaan voor 72 maanden. Er resteert derhalve nog een looptijd van 59 m

Huur

Er bestaan huurverplichtingen betreffende het pand aan het Malpertuisplein te Maastricht (contract loopt tot 1 juni 2024) en de opslagruimte aan de Francois de Veijestraat te Maastricht (looptijd contract tot 1 augustus 2020).

Het contract wordt, behoudens opzegging, van jaar tot jaar verlengd.

Overzicht verplichtingen	31 december 2019
	€
Verplichtingen ≤ 1 jaar	103.519
Verplichtingen > 1 jaar en < 5 jaar	31.937
Verplichtingen ≥ 5 jaar	0
Totaal	<u>135.456</u>

Niet in de balans opgenomen activa

In 2016 zijn subsidies toegekend in verband met de nieuwe kunstenplanperiode 2017-2020. Het Ministerie van OC&W, de provincies Noord- Brabant en Limburg en de gemeente Maastricht hebben voor de jaren 2017 tot en met 2020 structurele subsidies toegekend. Voor het jaar 2020 is voor een bedrag van € 1.869.000 aan subsidies te verwachten, exclusief eventueel nog vast te stellen loon- en prijsbijstellingen.

Opera Zuid heeft voor de kunstenplanperiode 2017-2020 een sponsorovereenkomst van € 12.500 afgesloten.

Verstrekte zekerheden

Als zekerheid voor de aflossing van de schulden aan kredietinstellingen is een recht van eerste hypotheek gevestigd op de onroerende zaken voor een bedrag van € 77.000.

3.6 Toelichting exploitatierekening 2019

Exploitatieresultaat Opera Zuid

Het exploitatieresultaat voor 2019 bedraagt € 6.064, een verbetering van € 10.102 ten opzichte van 2018 en € 3.675 hoger dan begroot.

3.6.1. Baten

	Huidig boekjaar	Begroting	Vorig boekjaar
	€	€	€
Eigen Inkomsten			
Publieksinkomsten binnenland	410.067	394.430	403.798
Recette	13.147	0	5.754
Uitkoop	326.931	0	329.751
Partage	62.737	0	43.738
Overige publieksinkomsten	7.253	0	24.555
Publieksinkomsten buitenland	47.151	48.000	55.375
Totale Publieksinkomsten	457.218	442.430	459.173
Sponsorinkomsten	13.500	13.500	13.500
Vergoedingen Coproducent	6.330	0	0
Overige Directe Inkomsten	1.500	3.500	15.744
Totaal Overige Directe Inkomsten	21.330	17.000	29.244
Totaal Directe Inkomsten	478.548	459.430	488.417
Indirecte Inkomsten	38.746	37.000	45.676
Private middelen - particulieren incl. Vriendenvereniging	4.515	6.000	5.138
Private middelen - bedrijven	0	0	0
Private middelen - private fondsen	2.500	30.000	6.500
Private middelen - goede doelen loterijen	0	0	0
Totale bijdragen uit private middelen	7.015	36.000	11.638
Totaal eigen inkomsten	524.309	532.430	545.731
Baten in natura	0	0	0
Subsidies			
Totaal structureel OCW	1.108.216	1.095.267	1.079.084
Totaal structureel Provincie	662.885	650.000	656.000
Totaal structureel Gemeente	90.841	90.725	89.725
Totaal structureel publieke subsidie overig	0	0	0
Totaal structurele subsidie	1.861.942	1.835.992	1.824.809
Incidentele publieke subsidies	30.000	0	60.000
Totale subsidies	1.891.942	1.835.992	1.884.809
TOTALE BATEN	2.416.251	2.368.422	2.430.540

De baten van Opera Zuid zijn € 47.829 hoger dan begroot.

Eigen Inkomsten

- De publieksinkomsten waren in 2019 € 14.788 hoger dan begroot, met name door goede bezoekersaantallen voor de productie *‘Die Zauberflöte’* in recettegevoelige theaters.
- De overige directe inkomsten kwamen in 2019 hoger uit door de coproductievergoeding van € 6.330 voor *‘Het Meermeisje’*. Hiervoor was in de begroting € 0 opgenomen.

- De bijdragen uit private fondsen bleven achter bij de verwachtingen. Er is € 28.985 minder gerealiseerd dan begroot. Dit tekort wordt gecompenseerd door incidentele publieke subsidies ten bedrage van € 30.000. De bijdragen door Vrienden blijven helaas gestaag dalen.
- De eigen inkomsten bedroegen in totaal € 524.309, een negatief verschil met de begroting van € 8.121.

Subsidies

- In 2017 heeft het Ministerie van OC&W een incidenteel voorschot verstrekt van € 250.000. Dit voorschot wordt in de jaren 2018, 2019 en 2020 in drie gelijke delen in mindering gebracht op de jaarlijkse, structurele subsidie door het Ministerie van OC&W. Opera Zuid zal het voorschot jaarlijks, in gelijke delen van € 83.333, als bijdrage toerekenen aan de subsidie van het Ministerie van OC&W. De door het Ministerie van OCW in 2019 uitgekeerde subsidie bedroeg € 1.024.883.
- In het boekjaar 2019 is een bedrag van € 312.885 verantwoord als subsidie Provincie Limburg. De subsidie over boekjaar 2018 bedroeg € 306.000. De toename met € 6.885 wordt veroorzaakt door indexering van de subsidie met 2,25%. De subsidie, alsmede de indexering, heeft een structureel karakter.
- In het boekjaar 2019 is een bedrag van € 350.000 verantwoord als subsidie provincie Noord-Brabant. Deze subsidie heeft een structureel karakter.
- Naast de bestaande subsidie binnen het kader van 'carrièreketen podiumkunsten 1' heeft de gemeente Maastricht in 2019 een exploitatiesubsidie verstrekt ten bedrage van € 10.000. De subsidie over boekjaar 2018 bedroeg € 10.000. Deze subsidie is structureel voor de duur van de huidige kunstenplanperiode.

Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen

- Door de provincie Limburg is in 2019 een projectsubsidie toegekend van € 20.000 ter ondersteuning van de verdere artistieke en logistieke integratie van het orkest ten behoeve van het partnership Opera Zuid en philharmonie zuidnederland.
- Door de gemeente Maastricht is een projectsubsidie toegekend van maximaal € 10.000 voor ondersteuning van de Buurt Opera Malpertuis. Dit bedrag is in 2020 ontvangen.

3.6.2. Lasten

Lasten	Huidig boekjaar	Begroting	Vorig boekjaar
Beheerlasten personeel	465.019	468.487	437.532
Beheerlasten materieel	246.715	262.662	233.116
Totaal beheerslasten	711.735	731.149	670.648
Activiteitenlasten personeel	1.363.721	1.325.775	1.355.555
Activiteitenlasten materieel	331.735	305.759	404.999
Totaal activiteitenlasten	1.695.456	1.631.534	1.760.554
TOTALE LASTEN	2.407.191	2.362.683	2.431.202
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	9.061	5.739	-662
Rentebaten/lasten	-2.997	-3.350	-3.376
EXPLOITATIERESULTAAT	6.064	2.389	-4.038

De lasten van Opera Zuid zijn in 2019 in totaal € 44.508 hoger dan begroot. De lasten vallen uiteen in beheerlasten en activiteitenlasten. De kosten van het eigen personeel die rechtstreeks betrokken zijn bij de producties worden toegerekend aan de activiteitenlasten.

Beheerlasten

De beheerlasten lagen € 19.414 lager dan begroot door besparingen op bureau- en huisvestingskosten. Het personele deel van de beheerlasten kwam € 3.468 lager uit dan begroot.

Activiteitenlasten

De activiteitenlasten kwamen € 63.922 hoger uit dan begroot door hogere materiële uitvoeringskosten van de producties en noodzakelijke uitbreiding van de personele capaciteit van eigen productiemedewerkers. Deze gegevens waren bij het opstellen van de begroting nog niet bekend.

3.6.3. WNT – verantwoording

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Opera Zuid. Het voor Stichting Opera Zuid toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000. Het betreft hier het algemene WNT-maximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2019 bedragen x € 1			
	W. Koeken	R. van Wijk	R. Looman
	Intendant - bestuurder	Uitvoerend Producent*	Zakelijk Manager
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1- 31/12	01/01- 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	0,0500
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	nee
Individueel WNT-maximum	€ 194.000	€ 194.000	€ 9.704
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	€ 86.779	€ 78.996	€ 4.700
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	€ 86.779	€ 78.996	€ 4.700
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 194.000	€ 194.000	€ 9.704
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	nvt	nvt	nvt
Totaal bezoldiging	€ 86.779	€ 78.996	€ 4.700
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2018			
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	09/03-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,98	0,86	0,1084
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	€ 94.455	€ 50.988	€ 10.188
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2018	€ 94.455	€ 50.988	€ 10.188

* Functionaris wordt aangemerkt als topfunctionaris tot uiterlijk 30-4-2023 in verband met eerdere functie als CFO.

1b. Leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12
N.v.t.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen
N.v.t.

1.d Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder.

G. H. Hoefsloot	Voorzitter
C.J.N.M. Jacobs	Vice - voorzitter
G.M.J.M. Stratermans	Penningmeester
J.F.M. Heuvelmans	Secretaris
L. L. Langevoort	Lid
E. Blanksma - van den Heuvel	Lid

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

In het boekjaar 2019 zijn geen uitkeringen gedaan aan topfunctionarissen wegens beëindiging dienstverband.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

4. Prestatieoverzicht 2019

MODEL III Activiteiten & Bereik						
	HUIDIG BOEKJAAR		ACTIVITEITEN PLAN		VORIG BOEKJAAR	
PRODUCTIES	Aantal		Aantal		Aantal	
1 Nieuwe eigen producties totaal	1		2		1	
2 Nieuwe coproducties totaal	1		0		2	
3 Reprise eigen productie	0		0			
4 Reprise coproductie	2		1		1	
5 Totaal producties (1+2+3+4)	4		3		4	
Uitsplitsing totaal producties:						
6 Producties grote zaal	2		2		2	
7 Producties midden en kleine zaal	2		1		2	
VOORSTELLINGEN	aantal voorstellinge	aantal bezoeken	aantal voorstellinge	aantal bezoeken	aantal voorstellinge	aantal bezoeken
8 Reguliere voorstellingen standplaats	5	2.333	3	2.800	5	1.925
9 Reguliere voorstellingen buiten standplaats	33	18.053	34	21.100	39	20.439
10 Reguliere voorstellingen buitenland	7	4.572	3	1.400	10	7.460
11 Reguliere voorstellingen totaal (8+9+10)	45	24.958	40	25.300	54	29.824
12 Schoolgebonden voorstellingen po	12	3.953	0	0	0	0
13 Schoolgebonden voorstellingen vo	0	0	0	0	0	0
14 Schoolgebonden voorstellingen mbo, ho	0	0	0	0	0	0
15 Schoolgebonden voorstellingen Totaal (12+13+14)	12	3.953	0	0	0	0
16 Totaal voorstellingen en bezoeken (11+15)	57	28.911	40	25.300	54	29.824
Specificatie van bezoeken totaal:	aantal bezoeken		aantal bezoeken		aantal bezoeken	
17 Gratis bezoeken	8.542		8.000		10.504	
18 Betaalde bezoeken	16.416		17.300		19.320	
Overige bezoeken:						
19 Bezoeken website totaal	43.524		50.000		44.531	
20 Aantal unieke bezoekers website	29.709		35.000		30.509	
OVERIGE ACTIVITEITEN	aantal activiteiten	aantal deelnemers	aantal activiteiten	aantal deelnemers	aantal activiteiten	aantal deelnemers
21 Schoolgebonden activiteiten (po/vo/mbo/ho)	6	309	40	1.100	5	177
22 Openbare activiteiten	35	11.242	0	0	40	365.273
23 Totaal overige activiteiten (21+22)	41	11.551	40	1.100	45	365.450

De openbare activiteiten in 2018 omvatten mede de kijkers van de TV registratie van de Sing-a-Long in 's-Hertogenbosch. De uitzendingen van de NPO en Omroep Brabant werden door 346.000 mensen bekeken. Het event zelf werd door 4.500 mensen bezocht.

5. Handtekeningenblad

Getekend te Maastricht, 28 mei 2020

Het Bestuur van Stichting Opera Zuid

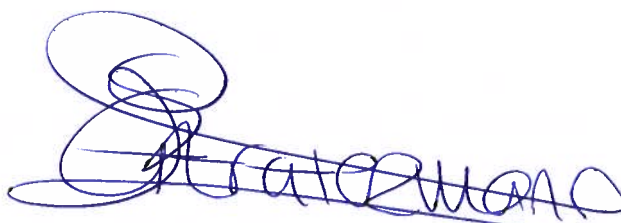

W.K.M. Koeken
Intendant - bestuurder

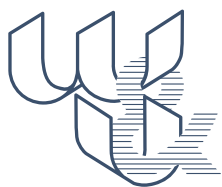
Namens de Raad van Toezicht van Stichting Opera Zuid, daartoe gemandateerd

Drs. G.H. Hoefsloot
Voorzitter

Mw. G.M.J.M. Stratermans AA
Penningmeester

Aan de Raad van Toezicht van
Stichting Opera Zuid
Malpertuisplein 60
6217 CD MAASTRICHT

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Opera Zuid te Maastricht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Opera Zuid op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1) de balans per 31 december 2019;
- 2) de staat van baten en lasten over 2019; en
- 3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen, het Accountantsprotocol cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 en het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Opera Zuid zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benoeming

Wij zijn door de Raad van Toezicht op 4 februari 2015 benoemd als accountant van Stichting Opera Zuid vanaf de controle van het boekjaar 2014 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies Instellingen 2017 – 2020, het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Heerlen, 28 mei 2020

Wolting & Versteegh B.V.

w.g. J. Wolting RA

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.